

A vidékfejlesztési miniszter 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelete a 2012. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §**
- (1) E rendelet hatálya az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2012. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.
 - (2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alapelveket, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–13. mellékletekben foglaltak szerint állapítom meg.

1. Az erdőrészek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 2. §**
- (1) A körzeti erdőtervezés során az erdő faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok, vagy a rendeltetések, illetve közérdekű funkcióik tekintetében jelentősen eltérő részeit lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén önálló erdőrészekként kell elhatárolni.
 - (2) A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrészek határai, illetve az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítói nem módosíthatók, kivéve
 - a) az erdőrészek határainak természetbeni változása esetén,
 - b) az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőrészek kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,
 - c) az erdőrészek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy
 - d) a szálaló és átalakító üzemmódú erdőtömbök optimális kialakítása érdekében, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú állományrészek erdőrészekként való elhatárolása érdekében, az erdőgazdálkodóval történő egyeztetés alapján.

2. Az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

- 3. §**
- (1) Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg azokra az erdőkre vonatkozóan, ahol, illetve amelyek:
 - a) a termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,
 - b) a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,
 - c) kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős állományának élőhelyei,
 - d) a fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása,
 - e) a vízvédelmi, vagy partvédelmi rendeltetésű erdőben a cél a bolygatatlanság fenntartása, vagy
 - f) az erdőgazdálkodó azt kéri,és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti, valamint az a)–c) pontban foglalt esetekben az erdő rendeltetéséből következő védelmi célok más üzemmód mellett nem biztosíthatóak.
 - (2) Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban az elegyes, rendszeres magtermő kort elért, magról természetes úton felújulni képes faállománnyal borított, lehetőleg vegyes korú és változatos térbeli szerkezetű erdőkben folytatható, javasoltan a természetes, természetszerű és származék erdőkben álló, nagyobb kiterjedésű és megfelelően feltárt erdőtömbökben.
 - (3) Átalakító üzemmódot kell megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó hosszútávon szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, és az erdő faállomány-viszonyai a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

- 4. §**
- (1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékeinek figyelembevételével.
 - (2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet. Az erdőgazdálkodó egyetértése kell az utóbbi esetben akkor is, ha a vágásérettségi kor a körzeti erdőtervezés ciklusán túlmutat.
 - (3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Indokolt esetekben a rendkívüli okok miatt lecsökkentett vágásérettségi korra tekintettel tervezett véghasználat az e rendelet mellékleteiben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámain felül is engedélyezhető.
 - (4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafajára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt eléri a vágásérettségi kort.
 - (5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítógátás és szálalógátás esetén az első és az utolsó véghasználat jellegű fakitermelés között eltelt idő.
 - (6) Fokozatos felújítógátás és szálalógátás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.
 - (7) Természetes, természetyszerű és származék erdőben a visszamaradó holt faanyag mennyiségének növelése érdekében egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 5 m³/ha mennyiségű holt faanyag már jelen van az erdőben. Ez alól kivételt képezhetnek az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások megelőzése érdekében szükséges fakitermelések, valamint az árvízi lefolyási sávban lévő erdők, ahol álló és fekvő holtfát visszahagyni csak az árvízvédelmi szempontok figyelembevételével lehet.
 - (8) A körzeti erdőtervezés során egyéb termelés csak
 - a) kiemelt közjóléti, természetvédelmi, vagy árvízvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állomány szerkezet kialakítása, a parti sáv és az árvízvédelmi töltések melletti védősáv szabadon tartása) elérése érdekében,
 - b) faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben szükségessé váló fakitermelések esetében,
 - c) balesetveszély, vagy – elsősorban lakott területek, műtárgyak mellett bekövetkezett – káresetek elhárítása céljából, továbbá
 - d) az engedélyezett, de végre nem hajtott igénybevételek esetén a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt tervezhető.

4. A fakitermelésekre vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

- 5. §**
- (1) Az erdészeti hatóság által jogszabályok alapján előírt hagyásfákat, hagyásfa csoportokat lehetőség szerint őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. A 3,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területeken lehetőleg 0,1-0,3 hektár területű hagyásfa csoportokat, egyéb esetekben hagyásfákat javasolt egyenletes térbeli elhelyezkedésben meghagyni. A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (például fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti létesítmény, berendezés) is tartalmazzák.
 - (2) A hagyásfa csoportokban található holtfát vissza kell hagyni a területen.
 - (3) A hagyásfák, hagyásfa csoportok csak különleges esetben, így különösen veszélyelhárítás érdekében termelhetők ki, és a faanyagukat holt faanyagként a területen kell hagyni, melytől csak szakmai szempontok alapján, így különösen az erdő védelme és fenntartása érdekében lehet eltérni.

5. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 6. §**
- (1) Az e rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, külön jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terv, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.
 - (2) A körzeti erdőtervben szereplő, az Evt. 33. § (2) bekezdés e), f) és i) pontjában foglaltakat védett természeti területeken álló erdők esetében a természetvédelmi kezelési állásfoglalás, a Natura 2000 hálózat részét képező területen (a továbbiakban: Natura 2000 terület) található erdő esetén a Natura 2000 fenntartási terv, vagy annak hiányában a Natura 2000 javaslat figyelembevételével kell meghatározni.

- (3) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő körzeti erdőtervezése során kiemelt figyelemmel kell lenni az alábbi védelmi célok teljesülésére:
- az erdők – különösen a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – természetességi állapotának, biológiai és genetikai sokféleségének, fajkészletének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása vagy bővítése,
 - a védett vagy fokozottan védett, illetve a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű fajok élőhelyének, és az egyéb természeti értékeknek a védelme, valamint
 - az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése.
- (4) Az (3) bekezdésben foglaltak érvényesülése érdekében az érintett erdőkben
- ahol a természetvédelmi szempontok indokolják – kiemelten a Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő erdőkben –, és ahol a természeti feltételek arra adottak, törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítógágás, vagy szálalóvágás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni;
 - az erdőneveléseket úgy kell megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják;
 - a vágásérettségi kort természetes, természetszerű vagy származékérdőben a természetvédelmi célok, a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának együttes figyelembevételével, lehetőség szerint a vágásérettségi szakasz felső felében kell meghatározni;
 - a véghasználatok tervezése során arra kell törekedni, hogy a védett természeti területen, illetve Natura 2000 területen az erdészeti tájban honos fajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlítettek legyenek, mindig legyen idős erdő;
 - a 2,00 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetszerű vagy származék erdő véghasználatát az erdészeti tájban honos fajjú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával kell megtervezni;
 - az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő faj – az akác főfafajú erdő ismételt akácos, vagy egyes akácos célállománnyal történő felújítását kivéve – még elegyfajként sem alkalmazható;
 - a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát után a fajcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni;
 - az erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos módon történő tervezése védett természeti területen a természetvédelmi célok és az erdei haszonvételi lehetőségek együttes figyelembe vételével, ütemezetten történhet.

6. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 7.5 (1) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, és lehetőség szerinti javítása érdekében, a természetvédelmi szempontokkal összhangban
- az erdőnevelések során
 - természetes, természetszerű és származék erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – lehetőség szerint teljes mértékben vissza kell szorítani;
 - az átmeneti és kultúrerdőben, valamint a faültetvényekben – ahol arra lehetőség van, de különösen a fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben – megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos fajok előretörését;
 - a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;

- b) a fakitermelések során
 - ba) természetes, természetyszerű és származék erdőkben lehetőség szerint egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen;
 - bb) az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni;
 - bc) az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, vagy a cserjeszint szükségessé váló átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az adott erdőtársulásra jellemző cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek;
 - bd) a készletező helyek és a közelítő nyomok kijelölése során a természeti értékek és a természetes újulat lehetséges legkisebb mértékű károsítására kell törekedni;
 - be) a vágástéri maradék égetéssel történő megsemmisítését kerülni kell;
 - c) az erdőfelújítás során
 - ca) erdőszerkezet-átalakítás esetén biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az erdőszerkezet-átalakítást, vagy az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fafajok hatékony visszaszorítását;
 - cb) a természetyszerű és származék erdők felújítása során teljes talajelőkészítés csak akkor végezhető, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen;
 - cc) tuskózás csak az erdőfelújítás – kiemelten az erdőszerkezet-átalakítás – sikerességének biztosítása céljából végezhető;
 - cd) tuskóprizmák őshonos fafajokból álló erdővel, valamint gyp-, illetve vizes területtel határos elhelyezése csak kivételesen indokolt esetben engedélyezhető;
 - d) fokozottan védett madár, vagy védett ragadozó madár lakott fészkeknek legalább 100 méteres környezetében az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban nem végezhető, valamint a lakott fészkek legalább 50 méteres környezetében további korlátozás is elrendelhető az eredményes szaporodás és utódnevelés érdekében.
- (2) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá a Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.
- (3) Közösségi jelentőségű élőhelytípusnak minősülő, vagy védett növény jelentős állományának térinformatikai módszerekkel lehatárolt, erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló tisztáson, különösen védett természeti területen vagy Natura 2000 területen faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – az e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. Közjóléti célú erdőtervezési alapelvek

- 8. §** A közjóléti rendeltetésű erdők közül a parkerdőkben és a gyógyerdőkben a közjóléti funkciók megfelelő érvényesülése érdekében
- a) törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre,
 - b) vágásos üzemmód esetén az erdő egészségi állapotának figyelembevételével, illetve ha az újulat megmaradását az nem veszélyezteti, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni, a véghasználatot több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítógátás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni,
 - c) az erdőfelújítás és az erdőnevelés során változatos korú, fafajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, így ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálszámú elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett.

8. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

- 9. §**
- (1) A körzeti erdőtervezés során az árvízi lefolyási sávok határvonala a vízügyi hatóságnak az erdészeti hatósággal, valamint természetvédelmi rendeltetésű erdő esetén a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett szakvéleménye alapján kerül meghatározásra.
 - (2) A folyók hullámtereiének árvízvédelmi szempontok szerint elkülönített egyes részein található erdők körzeti erdőtervezését az adott területkategóriákra érvényes árvízvédelmi szempontokkal, és a külön jogszabályban meghatározott korlátozásokkal összhangban kell végrehajtani.

9. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

- 10. §**
- (1) Az árvízi lefolyási sávban a lefolyási viszonyok javítása érdekében
 - a) az erdőnevelések során
 - aa) az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan futó sorszerűség kialakítására szükséges törekedni;
 - ab) a faegyedek ágtiszta törzsmagasságát a törzskiválasztó gyéritési korrig szükség esetén a terepszinttől legalább 4 m magasságig kell kialakítani;
 - ac) a fa- és cserjefélék cserjészintben történő visszaszorítására kell törekedni;
 - b) a fakitermelések során
 - ba) tilos a vágástéren maradó, feldolgozatlan faanyagot, és ágdarabokat prizmába deponálni;
 - bb) hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holt faanyag visszahagyása során az árvízvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni;
 - c) az erdőfelújítás során
 - ca) tilos a kiemelt tuskókat prizmába deponálni;
 - cb) mesterséges vagy alátelepítéssel kombinált természetes erdőfelújítás során az árvízi folyásiránnyal párhuzamos sorok kialakítására kell törekedni.
 - (2) Az árvízvédelmi töltések szabadon tartandó védősávjában, illetve a töltéseket keresztező rámpákon a faanyagmozgatás, készletezés során kerülni kell a töltések árvízi biztonság csökkenésével járó mechanikai károsításait.
 - (3) A vízbázisok védelmét szolgáló erdők esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, valamint a víztermelő helyek környékén a megfelelő cserjészint kialakítására és fenntartására. A folyamatos erdőborítás mielőbbi elérése érdekében az erdőfelújításokat – egyéb jogszabályi korlátozások hiányában, és a termőhelyi adottságok figyelembevételével – lehetőség szerint különböző vágásérettségi korú fafajok elegyes erdősítésével kell végrehajtani.
 - (4) A síkvidéki, mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel körülvett ivó-vízbázisok körül kialakított akácos faállománytípusú védő erdősávok véghasználatát és erdőfelújítását csak több ütemben, kis területű tarvágások végrehajtása mellett lehet végrehajtani.

10. Záró rendelkezések

- 11. §** E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.
- 12. §** Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet a következő 126/A. §-sal egészül ki:
„126/A. § E rendelet 39/A. § (2) bekezdésének és 64. § (3) bekezdésének alkalmazásában az erdészeti hatóság által az Országos Erdőállomány Adatárból kiállított szemle és teljes másolat jogerős határozatnak minősül.”

- 13. §** Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet 22. § (4) bekezdése helyébe az következő rendelkezés lép:
- „(4) Teljes másolat kizárólag
- a) az erdőgazdálkodó,
 - b) a tulajdonos,
 - c) az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyonkezelői, földhasználati, haszonélvezeti, használati jog jogosultja, valamint
 - d) az ingatlanügyi hatóság
- részére adható ki.”

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Alsó-Őrségi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az Őrség csaknem 2/3-át erdők borítják, ebből adódóan meghatározó szerepet töltenek be. Ez a szerep a gazdasági értéken messze túlmutat, hiszen az erdők alapvetően meghatározzák a térség környezeti állapotát, tájképi megjelenését, újabban turisztikai vonzerejét. A fentiekből adódik, hogy az Őrségben az erdő nem csupán gazdasági kérdés, hanem fontos társadalmi és ökológiai tényező is. Ugyanakkor a tájegység nagy része védett természeti terület is (Őrségi Nemzeti Park).

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi és turisztikai jelentősége miatt az erdők három kiemelt funkcióján (gazdasági, védelmi és közjóléti) belül nagyobb teret kell biztosítani a védelmi és a közjóléti funkciók érvényesülésének. Emellett azonban továbbra is fontos vidékfejlesztési cél az erdők gazdasági potenciáljának lehetséges mértékű kihasználása is.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tehát a védett és közjóléti rendeltetésű területeken a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél, egyébként pedig törekedni kell a magas szakmai színvonalú, fenntartható erdőgazdálkodás további megvalósítására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5-20 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetyszerű erdőkben;
- b) erdészeti közjóléti létesítmények környezetében, parkerdő rendeltetésű erdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében;
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1-2 fmagasságnyi sávban;
- d) szigetszerű erdőfoltokban;
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben;
- f) a védelmi célok függvényében a védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű fajok jelentős állományának élőhelyéül szolgáló erdőkben, valamint közösségi jelentőségű élőhelyeket tartalmazó erdőkben;
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

4.2. A száraló és átalakító üzemmódú tömbök kialakításakor javasolt a védett természeti értékek előfordulását is figyelembe venni, és azokat lehetőség szerint a kialakított tömbökbe bevonni.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Az erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a 2008-ban elkészült Őrség erdőfejlesztési terv megállapításaira.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Fokozottan védett területen az ott található, kiemelt jelentőségű természeti értékek megőrzését biztosító erdőgazdálkodási tevékenység tervezhető.

5.2.2. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a vizes élőhelyek védelmére.

5.2.3. Szalafő erdőrezervátum magterületén a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célok megvalósításának eszközeként tervezhető.

5.2.4. A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő, a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők területének 25%-án – elsődlegesen a patak völgyek üde termőhelyeire telepített fenyvesekben – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános tölgyesek (91G0), valamint
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül szubmontán és montán bükkösök (9130).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A tőzegmohás lápok és ingólápok (7140) védelme érdekében a nevelővágások tervezése során tekintettel kell lenni az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítására, és a káros nitrogénbemosódás elkerülése céljából elő kell segíteni a lápokot övező akácok erdőszerkezet-átalakítását.

5.3.4. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására elsősorban a szubmontán bükkösök (9130) valamint az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében a zavartalan, zárt erdőtömböket igénylő állat- és növényfajok ökológiai igényeinek biztosítása érdekében kell törekedni.

5.3.5. Az erdő faállományának változatos korösszetételére, valamint a nagy kiterjedésű – 3,00 hektárnál nagyobb – véghasználati területek kialakulásának elkerülésére különösen a gyertyános-tölgyesek (91G0) esetében kell törekedni.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben véghasználat, illetve sarjztatás útján végzett erdőfelújítás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában akkor tervezhető, ha az azok eredményeként létrejövő erdő a meglévő erdőnél jobban szolgálja a talajvédelmi célokat.

5.4.2. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre.

5.4.3. A vízvédelmi rendeltetésű, a folyók hullámtereiben található, valamint a kisebb vízfolyások, csatornák melletti erdők erdőtervezése során a vízgazdálkodási, a partvédelmi, valamint az árvízvédelmi szempontokra kiemelt figyelemmel kell lenni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Parkerdő rendeltetésű erdőben a közjóléti funkciók teljesebb körű érvényesülése érdekében a fakitermelés munkafolyamatai közül az élő fák döntését javasolt a március 15. és november 15. közötti időszakon kívül végezni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Odvas fák, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása a területen különösen a közösségi jelentőségű nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) és nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyül szolgáló erdőben indokolt.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A kulturális örökségvédelmi területek esetében a 30 cm-nél mélyebb földmunkával járó tevékenységek csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban végezhetők.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

b) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetserű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha*	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Bükk	15	60
	Akác	15	30
	Fenyők	15	60
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	25	80
	Cser	30	70
	Bükk	30	100
	Akác	20	50
	Fenyők	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőben indokolt lehet az erdőnevelések részterületenként eltérő eréllyel való tervezése.

7.2.2. A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt tisztítást legfeljebb két alkalommal, gyérítést – a faültetvények és kultúrerdők, valamint az erdészeti tájhozonyos fenyő főfafajú erdők kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Készletgondozó használatokat követően, vagy azok tervezése esetén a vágásérettségi kor a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve is megállapítható.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Vágásos üzemmód				
Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-130	110-170	100-180	100-150
Kocsánytalan tölgyesek	90-120	110-170	100-170	100-150
Gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-120	100-150	100-150	90-150
Kocsányos tölgyesek	90-120	100-150	100-150	90-150
Bükkösök	80-120	100-170	90-140	100-140
Akácosok	20-50	20-50	20-50	20-50
Erdeifenyvesek	70-100	90-120	80-120	80-120
Lucfenyvesek	50-70	70-110	60-110	60-100
Átalakító üzemmód				
Gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	100-130	110-170	110-170	110-150
Kocsánytalan tölgyesek	100-130	110-170	110-170	110-150
Gyertyános- kocsányos tölgyesek	100-130	100-150	90-140	90-140
Kocsányos tölgyesek	90-130	90-140	90-140	90-140
Bükkösök	80-120	90-170	90-140	90-140
Erdeifenyvesek	70-100	80-120	80-120	80-120
Lucfenyvesek	50-80	50-100	60-100	60-100

7.3.1. Vágásos üzemmódú erdőben a tájleptéki mozaikosság megteremtése érdekében a nagyobb, egykorú erdőtömbökben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort is meg lehet határozni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1400
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben termőhelyi okokból kifolyólag az természetes úton magról nem újítható fel (különös tekintettel a kocsányos tölgyes, kőrises, égeres, hazai nyáras, hazai fűzes illetve erdeifenyves faállománytípusú erdőkre),
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdőkre), valamint
- az átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Erdeifenyő főfafajú erdőkben a legfeljebb kettő famagasság szélességben végrehajtott ugrósávós, illetve kulisszás jellegű véghasználatot fokozatos felújítóvágásként kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A biológiai változatosság növelése, valamint a védett fajok megőrzése érdekében a fahasználatok során idős, böhöncös, korhadó, odvas fák, pionír fafajok és facsoportok, álló és fekvő holtfák (tövön száradt fák, facsonkok, elhalt, korhadó faanyag), illetve a 2 hektárnál nagyobb területű véghasználatok esetén hagyásfák vagy hagyásfa csoportok visszahagyásáról, valamint azok későbbi megőrzéséről a nem védett, és nem Natura 2000 területen álló, természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében is gondoskodni kell.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a házi berkenye, a madárberkenye, a barkócaberkenye, a madárcseresznye, a rezgőnyár, a bibircses és szőrös nyír, a kecskefűz, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a vadkörte, egyéb vadgyümölcs faegyedeket lehetőség szerint kímélni kell.

8.3. A fakitermelések során visszahagyandó hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat már a bontóvágások során ki kell jelölni. A szomszédos erdőrészekben kijelölt hagyásfa csoportok lehetőség szerint érintkezzenek egymással.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Erdőgazdálkodási tevékenységekkel várhatóan nem érintett, faanyagtermelést nem szolgáltató üzemmódú erdők erdészeti feltáró hálózata nem bővíthető.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A fakitermelések során előnyben kell részesíteni a kevesebb talajsérülést okozó terepi faanyag mozgatási technológiák, berendezések használatát, ezek arányának növelését.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Természetszerű, származék és átmeneti erdőkben vegetációs időszakban véghasználat nem végezhető.

11.3. Az elegyetlen fenyvesekben a tisztítás és a törzskiválasztó gyérités vegetációs időszakban történő végrehajtásának tiltása egyéb védelmi szempont hiányában nem indokolt.

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A kavicsos vázta talajú, a legfeljebb sekély termőrétegű cseri talajú erdők, valamint a legalább 50 %-ban vízmosásos területen elhelyezkedő erdőrészek esetében a talajvédelmi rendeltetés kezdeményezésére kell javaslatot tenni.

12.2. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a meglévő erdészeti utak erdészeti hatósági nyilvántartási hiányosságainak, illetve az esetleges művelési ág eltérések feltárására.

2. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez**1. A körzet neve**

Bajai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgál, így az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az eddig leggyakrabban alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon - akácosok és hazai nyárasok esetében, amennyiben annak feltételei adottak, sarjzattáson - alapuló vágásos üzemmód a többi alföldi erdőtervezési körzetekhez hasonlóan itt is gyakrabban alkalmazható.

Ugyanakkor a körzet erdeinek nem elhanyagolható része védelmi elsődleges rendeltetésű, mely erdők nagyobb része természetvédelmi oltalom alatt áll illetve a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került. Ezeken a területeken az elsődleges cél a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényre juttatását is fokozottan szolgáló erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése és végrehajtása.

A körzetben jelentős területű határ termőhelyen álló erdő található, amely erdők talajvédelmi funkcióit a jövőben indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni.

A körzet jelentős része a Duna árterébe esik. Itt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni az ártéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre, illetőleg az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira is. A gazdálkodási nehézségek közül kiemelendő az árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai, valamint az erdők természetes felújításának lehetőségét erősen akadályozó, intenzíven terjedő fa- és cserjefajok (különösen zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác, bálványfa, nyugati ostorfa) teljes területre kiterjedő, és özönszerű jelenléte, illetve megjelenése.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőkben 2 hektárnál kisebb erdőrészetek lehetőség szerint ne keletkezzenek.

3.2. Az erdőtervezés során a Natura 2000 erdőkben jelölő keményfás ligeterdők (91F0), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), és más, őshonos fajokból álló erdőtársulások (például láperdők) legalább 0,5 hektáros, összefüggő területeiből lehetőség szerint önálló erdőrészeteket kell kialakítani.

3.3. A magántulajdonban álló területek kellő áttekinthetősége érdekében a tagszám és erdőrészet jel területazonosító adatokat a körzeti erdőtervezés során felül kell vizsgálni, és indokolt esetben módosítani kell azokat.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítása különösen az V-VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, nem gazdasági rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében indokolt, amennyiben azok hosszú távon önfenntartásra alkalmasak, jó egészségi állapotúak, és zömében őshonos, természetes úton jól sarjadó fajokból állnak.

4.2. A körzetben száraló, illetve átalakító üzem módú erdőgazdálkodást elsősorban az elegyes kocsányos tölgyes, magyar kőrises vagy magyar kőrís elegyes fehér nyáras faállománytípusú erdőben javasolt folytatni.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőnevelések tervezése során a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása tekintetében különösen az intenzíven terjedő, valamint az őshonos fő- és elegyfajok fejlődését jelentősen akadályozó fajok (különösen zöld juhar, amerikai kőrís, bálványfa, akác, nyugati ostorfa) visszaszorítására kell fokozott figyelemmel lenni.

5.1.2. A vágásérettségi szakasz felső felébe eső vágásérettségi kor a döntően az erdészeti tájban honos fajokból álló, nem természetes mag eredetű erdőfelújításra előírt, valamint megfelelő záródású és egészségi állapotú erdőkben indokolt.

5.1.3. A Kádár-sziget erdőrezervátum magterületén a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célokkal összhangban, például intenzíven terjedő fa-, illetve cserjefajok visszaszorítása érdekében tervezhető. Az erdőrezervátum védőzónájában csak a magterület védelmét, és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.1.4. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) Előzetes hozamvizsgálat alapján a távlati erdőkép kiegyenlített hozamok biztosításával csak úgy érhető el, ha a védett természeti területen (fokozottan védett természeti területek, valamint a vízpart 30 méteres sávja kivételével) található erdők egy részének felújítása első lépésben még rövid vágásfordulójú, idegenhonos fajokkal (nemes nyáras, akác) is végrehajtható.
- b) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett nemes nyáras és nemes füzes erdők területének 45–55 százalékán nemes nyáras célállománytípusú erdőfelújítás (nőivarú klónokkal) tervezhető, elsősorban ott, ahol jelenleg összefüggő, nagy kiterjedésű, nemes nyáras faállománytípusú erdőtömb található. Az első kivétel során a nemes nyárral együtt a termőhelynek megfelelő őshonos elegyfajokat (például magyar kőrís, vénic- és mezei szil, mezei juhar stb.) kell ültetni, melyeknek az erdősítés befejezésekor is legalább 1000 darab/hektár mennyiségben jelen kell lenniük.

- c) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett akácos faállománytípusú erdő felújítását első változatként „Természetes sarj, mesterséges kiegészítéssel” erdősítési móddal, és elegyes akácos célállománytípussal, második változatként pedig „Mesterséges erdősítés” erdősítési móddal, és őshonos főfafajokból álló célállománytípussal (például elegyes juharos) kell megtervezni. Ez alól kivételt képeznek a túltartott, rossz egészségi állapotú akácosok, amelyek felújítását erdőszerkezet-átalakítás megvalósításával kell tervezni, két lehetséges célállománytípus megjelölésével.
- d) A körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett, az erdészeti tájidegen főfafajú erdő felújítása fekete dió célállománnyal csak igen keskeny, vagy kis területű erdőrészekben írható elő.

5.1.5. Az erdőszerkezet-átalakításra tervezett, gyenge termőhelyen álló erdőket az erdőfelújítást követően indokolt lehet felnyíló erdőként kezelni

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdő (91F0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészelre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdőkben (91E0), valamint a keményfás ligeterdőkben (91F0) törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. Ennek érdekében a 3 hektárt meghaladó területű erdőrészekben a tarvágásokat megfelelő tér- és időbeli tagolás biztosításával kell megtervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A talajvédelmi rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának figyelembe vétele mellett minél magasabb vágásérettségi kort kell meghatározni.

5.3.2. A sarjaztatással már nem felújítható, talajvédelmi rendeltetésű erdő felújítását – amennyiben arra lehetőség van – mesterséges módon, első változatként lombos

célállománytípussal (például hazai nyaras, akácos), második változatként a feketefenyves, vagy elegyes feketefenyves célállománytípussal kell megtervezni.

5.3.3. A hullámtéren elhelyezkedő, kiritkult vagy előregedett, a védelmi funkcióját már betölteni nem képes partvédelmi erdők – különösen a korábban fejesfa üzemmódban használt fűzesek – véghasználatát és erdőfelújítását meg kell tervezni.

5.3.4. Hidak, átereszek környékén a vízügyi kezelő által nyilvántartott lefolyási sávokban védett természeti területen is olyan térbeli renddel és fafajjal kell tervezni az állományokat, hogy azok ne képezzenek mesterséges duzzasztást se a műtárgy előtt, se mögötte, ezzel is gyorsítva a víz lefolyását.

5.3.5. Az árvízvédelmi szempontból fontos töltéselőterek szabadon tartására a tervezés során tekintettel kell lenni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Az erdőnevelések során a nem intenzíven terjedő, és az erdő esztétikai értékét növelő elegyfajokat kímélni kell.

6.1.2. A települések belterületével határos erdőkben folytatható erdőgazdálkodásra indokolt a közjóléti erdőkre meghatározott alapelveket megfelelően alkalmazni.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőneveléseket az intenzíven terjedő elegyfajok közül különösen a zöld juhar és a bálványfa lehetőség szerint teljes mértékű visszaszorítása, az őshonos, lombos elegyfajok közül különösen a mezei szil, a vénic-szil, a tatárjuhar és a vadgyümölcsök kímélete, valamint a második lombkoronaszint megőrzése mellett kell végrehajtani.

6.2.2. Védett növények jelentős állományának térinformatikai módszerekkel lehatárolt, erdőtervben rögzített élőhelyén, valamint ahol az védett természeti érték, illetve a megtelepedett természetes újulat károsodását okozhatja, teljes talajelőkészítést és a tárcsázást nem lehet végezni.

6.2.3. Nemes nyárasok és nemes fűzesek keménylomb elegyes nemes nyáras célállománytípussal előírt erdőfelújítása esetén a termőhelynek megfelelő, őshonos elegyfajokat (például magyar kőris, vénic- és mezei szil, mezei juhar) már az első kivitel során erdősíteni kell, és azoknak az erdősítés befejezésekor is legalább 1.000 darab/hektár mennyiségben jelen kell lenniük.

6.2.4. A fakitermelések során a hagyásfa csoportokat, valamint a készletező helyeket és a közelítő utakat az erdő- és természetvédelmi szempontokkal összhangban kell kijelölni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – kiemelten a szarvasbogar (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) –, valamint a közösségi jelentőségű denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

6.3.2. Az erdőszegélyek kialakulását és fennmaradását különösen a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) élőhelyén kell biztosítani.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Régészeti lelőhelyet érintő erdő felújítása során tuskózást csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban lehet végezni.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai a Duna-Dráva Nemzeti Park területén:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészekről számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – június 30.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészekről számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Barna kánya (*Milvus migrans*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 31.

A fészek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészekről számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti

területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

d) Holló (*Corvus corax*):

Szaporodási és utódnvelési időszak: február 1. – május 31.

A fészkek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Szürke gém (*Ardea cinerea*):

Szaporodási és utódnvelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fenti védőzónák méretétől speciális körülmények miatt (fészkek helyzete, fedettsége) a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon lehet eltérni

6.5.2. A fokozottan védett, illetve védett, hagymás, rizómás, gyöktörzsos növények térinformatikai módszerekkel lehatárolt, erdőtervben rögzített élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység csak a talaj jelentős bolygatása nélkül, a növények föld alatti részeinek sérülését elkerülő módon, elsősorban fagyott, vagy kiszáradt talajviszonyok mellett végezhető.

6.5.3. Annak érdekében, hogy a homoki gyepek inváziós veszélyeztetettsége ne növekedjen, az ilyen élőhelyekkel szomszédos erdőből az intenzíven terjedő fafajok betelepülését meg kell akadályozni. Ennek biztosítása céljából az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő erdő, illetve annak homoki gyeppel érintkező részének erdőfelújítása során törekedni kell az intenzíven terjedő fafajok alkalmazásának elkerülésére.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	5	35
Növedékfokozó gyérítés	20	45

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos elegyfajfajok (például magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar,

feketegyűrű (tatar) juhar, vénic-szil, mezei szil, feketenyár, rezgőnyár, vadkörte, vadalma megőrzését.

7.2.2. Folyamatban lévő, jól záródott erdősítések esetén – elsősorban gyorsan növé lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.3. Egészséges, fenyves faállománytípusú erdőben két alkalommal történő kis erélyű tisztítás is tervezhető.

7.2.4. A jó növekedésű, gyorsan növé, lág lombos faállománytípusú erdőkben, valamint akácokban a törzskiválasztó gyéítés csökkentett eréllyel, két alkalommal is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)				
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi		
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi	
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
			Védett	Fok. védett	
Kocsányos tölgyesek	80-100	100-135	90-120	100-135	90-110
Cseresek	70-95	-	-	-	80-100
Molyhos tölgyesek	-	-	-	-	100-120
Akácok	(25*)30-40	30-50	30-50	30-50	30-50
Gyertyánosok	-	-	80-100	-	-
Juharosok	60-80	70-100	70-90	-	70-90
Kőrisesek	60-80	80-110	70-100	80-120	70-100
Fekete diósok	60-80	70-90	60-80	60-80	60-80
Egyéb kemény lombosok	50-80	60-90	50-80	50-90	50-80
Nemes nyárasok	20-35	30-40	20-35	20-40	20-40
Nemes fűzesek	30-45	35-55	30-50	30-55	30-50
Hazai nyárasok	35-45	40-70	40-70	50-80	35-60
Fűzesek	35-50	50-65	40-60	50-70	40-60
Mézgás égeresek	50-70	60-80	60-80	-	60-80
Hársasok	60-80	80-100	70-90	80-100	70-90
Egyéb lág lombosok	30-80	-	30-90	-	30-90
Erdeifenyvesek	40-50	40-60	40-60	-	40-60
Feketefenyvesek	45-60	50-70	50-70	-	50-70

*: 150 m³/ha fajlagos fakészletnél nagyobb állományok esetén.

7.3.1. A véghasználatok tervezésekor a vágásérettségi kor vágásérettségi szakaszon belüli meghatározása során az erdő elsődleges és további rendeltetéseit, valamint a faállományának fejlődését és egészségi állapotát kell figyelembe venni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	6600
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	200
Összesen	6800

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akác, elegenden erdei- és feketefenyves, valamint nemes nyáras faállománytípusú erdőben,
- b) a természetes mag eredetű felújításra termőhelyi okokból kifolyólag alkalmatlan, így különösen a hazai nyáras és fűzes faállománytípusú erdőben,
- c) a sarjzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.3. Szálalóvágás a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban a változatos térbeli szerkezetű kocsányos tölgy főfafajú erdőkben, valamint átalakító üzemmódú erdőkben tervezhető.

7.5.4. Kocsányos tölgy és magyar kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, 45-50 százalékos bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással indokolt tervezni.

7.5.5. Hazai nyár főfafajú erdőben a felső, illetve az alsó szint fafajösszetételétől, valamint az őshonos kemény lombos újulat jelenlététől függően 30-65 százalékos erélyű, egy menetben, csoportos jelleggel végrehajtható bontóvágás is tervezhető.

7.5.6. Hazai nyár, kőris, kocsányos tölgy és cser főfafajú erdőkben a legfeljebb egy famagasság szélességben végrehajtott ugrósáv, illetve kulisszás tarvágás jellegű véghasználatot fokozatos felújítóvágásként kell megtervezni.

7.5.7. Hazai nyár főfafajú erdőben szálalóvágás csak átalakító üzemmódban, kísérleti rendeltetés megállapítása mellett tervezhető.

7.5.8. A tarvágás tilalom alá eső, kőris, kocsányos tölgy, valamint hazai nyár főfafajú erdő természetes erdőfelújításaként – amennyiben azt az idős faállomány vagy az újulati szint fafajösszetétele indokolja – elegenden kőrises, elegenden kocsányos tölgyes és elegenden hazai nyáras erdősítési célállománytípusok is tervezhetőek, ha a természetes erdőtársulást alkotó

főfafajok (kőris, tölgy, illetve hazai nyár) tőszáma az erdőfelújítás befejezésekor várhatóan eléri majd a befejezéskor elvárt tőszám 25%-át.

7.5.9. Kocsányos tölgyes faállománytípusú erdőben a fokozottan védett területek kivételével, kísérleti jelleggel elegyes kocsányos tölgyes erdősítési célállománytípus előírás keretében nemes nyár előhasználati faállomány is tervezhető, de a nemes nyár hektáronkénti ültetési tőszáma a 300 db-ot nem haladhatja meg.

7.5.10. Azokban az akác és hazai nyár főfafajú, nem védelmi rendeltetésű erdőkben, ahol megfelelő a fedettség és a természetes sarj eredetű felújítás lehetőségei biztosítottak, az erdőfelújítás egyik lehetőségeként a sarjzattatást kell előírni. Ez alól kivételt képezhetnek az 1,0 hektárnál kisebb területű erdőrészek. Védelmi rendeltetés esetén sarjzattatás az előbbiektől eltérően is tervezhető.

7.5.11. A vízzel borított termőhelyeken álló fehér fűz főfafajú, valamint a „homokgöröndökön” megtelepült, az erdészeti tájban őshonos fajokból álló erdők esetében a véghasználatok és az erdőfelújítási kötelezettségek tekintetében a felnyíló erdőkre vonatkozó szabályok alkalmazása indokolt lehet.

7.5.12. Az elmúlt időszakban bekövetkező erdőkárok eredményeként túlzottan kiritkult, visszazáródásra már nem képes erdőkben – amennyiben azok felnyíló erdőként való további fenntartását természetvédelmi célok nem indokolják – az erdőfelújítást meg kell tervezni.

7.5.13. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén kétféle erdőfelújítási lehetőséget kell tervezni.

7.5.14. A faanyagtermelő rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely is lehetővé teszi – elsősorban őshonos fajokkal, esetleg akácos, vagy egyéb lomb elegyes feketefenyves, vagy erdeifenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.15. Az erdőfelújítások tervezése során az akác állományok harmadszori sarjzattatását kerülni kell.

7.5.16. A homoki gyepek inváziós veszélyeztetésének mértéke ne növekedjen. Ennek érdekében a jelölő élőhellyel érintkező erdő adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő, erdészeti tájidegen fajokkal való felújítását kerülni kell.

7.5.17. A körzetben található mintegy ezer hektár összterületű, indokolatlanul túltartott faállományú erdőkben a faanyag minőségromlása, valamint az erdőfelújítási kockázatok további növekedésének elkerülése érdekében véghasználatot és erdőfelújítást – egyéb lehetőség hiányában akár egy menetben megvalósított véghasználatot, illetve mesterséges erdőfelújítást – kell előírni.

7.5.18. A felnyíló erdők esetében fakitermelésként csak egészségügyi termelés, készletgondozó fahasználat, valamint ha a jelenlegi állapot ismételt létrehozását eredményező, sikeres erdőfelújítás feltételei adottak, akkor az azt biztosító véghasználat tervezhető.

7.5.19. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők felújítása során a tág hálózatban is fenntartható fajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok őshonos fajokból álló erdőfelújítás megtervezését teszik szükségessé, de a

természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor az erdőfelújítás tervezése során második lehetőségként idegenhonos főfafajú célállománytípus alkalmazását is lehetővé kell tenni. Ennek a lehetőségnek a választására az őshonos fafajokkal végrehajtott erdőfelújítás vízborítás miatt történő másodszori kipusztulása után indokolt lehetőséget biztosítani.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fafajok alkotta alsó szint előretörését és fennmaradását az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a szil, vadgyümölcs és feketegyűrű (tatár) juhar fafajú, továbbá az idegenhonos főfafajú erdőkben minden, az erdészeti tájban őshonos fafajú faegyedeket az erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A hullámtéri területeken javasolt a kiemelten használt földutak stabilizálása, szükség szerint hidak vagy átereszek beépítésével.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Fakitermelések során a faanyag felkészítése és készletezése lehetőség szerint a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, az azt határoló úton illetve nyiladékon, a rakodóként nyilvántartott, az erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló földterületen, vagy a rendkívüli helyzetek (például árvíz, erdőtűz és egyéb erdőkárok) esetén kialakított ideiglenes rakodókon történjen.

10.2. Fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell végezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. A fakitermelés vegetációs időszakban való végrehajtása védett természeti területen az alábbi esetekben különösen indokolt lehet:

- a) a tisztítások, továbbá nemes nyaras és nemes fűzes faállománytípusú erdőkben a gyérítések,

- b) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végzett fakitermelések,
- c) árvíz, viharkár, tűzkár esetében a károsítással érintett területen a további károsítások elkerülése érdekében a faanyag feldolgozása.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben termőhelyi okok miatt az természetes úton magról nem újítható fel (elsősorban a hazai nyáras, kocsányos tölgyes és kőrises faállománytípusú erdők),
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő (elsősorban kőrises, cseres, hársas, gyertyános vagy juharos) faállománytípusú erdőkben, ha annak véghasználatát követően az erdészeti tájban honos és a termőhelynek megfelelő fafajokkal végrehajtott erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú, erősen károsodott erdőben,
- d) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú, hullámtéren álló, és intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőben, valamint
- e) az átmeneti és kultúrerdőben, valamint faültetvényekben.

12.2. Kőris, kocsányos tölgy, valamint hazai nyár főfafajú erdő természetes erdőfelújításaként – amennyiben azt az idős faállomány vagy az újulati szint fafajösszetétele indokolja – egyes kőrises, egyes kocsányos tölgyes és egyes hazai nyáras erdősítési célállománytípusok is tervezhetőek, amely azonban nem eredményezheti a természetességi állapot romlását.

3. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Gömöri erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képest magas. Az itt található erdők jelentős hányada őshonos fajokból álló, természetszerű vagy származék erdő.

A körzet teljes területéhez mérten a védett természeti területen álló erdők aránya alacsony. Az erdőterület jelentős része ugyanakkor a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került.

Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.

A körzetben közjóléti rendeltetésű erdő csak szórványosan fordul elő. A jelentősebb települések környékén található erdők azonban jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A közösségi jelentőségű égerligetek (91E0), valamint a védett természeti területen található, eltérő erdőgazdálkodási tevékenységeket igénylő mogyoró cserjeszintes völgyalji tölgyesek, továbbá a meredekebb, véderdő jellegű erdők legalább 0,5 hektáros, összefüggő területeiből lehetőség szerint önálló erdőrészeteket kell kialakítani, vagy azokban az esetleges fahasználati munkákat elkülönülten kell megtervezni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem módot indokolt megállapítani a védett természeti területen található égerligetek (*Aegopodio-Alnetum glutinosae*), valamint a láposodó égerligetek (*Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae*) patak menti sávjában.

4.2. A száraló és átalakító üzem módú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása, és az erdők megfelelő feltártsága.

4.3. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a védett természeti területen álló erdők esetében javasolt.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az Aggteleki Nemzeti Park területén található patak menti égerligetek (*Aegopodium-Alnetum glutinosae*) sávjaiban, a völgyalji árkok mentén húzódó, mogyoró-cserjeszintes tölgyesek 30-50 m széles sávjában, valamint a meredek, véderdő jellegű letörések tölgyeseiben fakitermelés csak árvízvédelmi célból, illetve az idegenhonos fafajok eltávolítása céljából tervezhető.

5.1.2. Természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőfelújítás csak fokozatos felújítógátás vagy szálalógátás véghasználati móddal, a lehetséges mértékben elnyújtott véghasználati időszak mellett, valamint az alkalmazott célállomány főfafaja függvényében természetes mag vagy sarj eredetű, szükség esetén őshonos fafajokkal való mesterséges kiegészítést is lehetővé tevő erdőfelújítási előírással tervezhető.

5.1.3. A Keleméri Mohos-tavak Természetvédelmi Területen álló erdőkben a megfelelő mikroklíma biztosítása érdekében a kisebb akác foltok, valamint a lápokra és az utakra bedőlő fák kitermelésén, illetve a „Kisasszony-fája” környezetének rendezésén kívül egyéb fakitermelés nem tervezhető, valamint a természetvédelmi célt hosszú távon leginkább szorgáló üzemmódot indokolt megállapítani.

5.1.4. A Kelemér–Serényfalva Természetvédelmi Terület erdőrezervátum védőzónájában található, növedékfokozó gyérítési kornál idősebb erdőkben 105 éves vágásérettségi kor, és várhatóan 50 éves véghasználati időszak mellett, maximum 25 % eréllyel szálalógátás tervezhető.

5.1.5. A Szuha-fő és Alsószuha községhatárokon található ex lege védett lápokon (például Szuha-fő községhatárban a Szuha-völgyben és a Korlát-patak völgyében, Alsószuha községhatárban a Hideg-kút-völgyben) található erdőkben a fiatal, sűrű állományrészekben esedékes tisztítási munkák kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.1.6. A Putnok és Sajóalgóc községhatárok területén található ex lege védett földvárak területén álló erdőt önálló erdőrészletbe kell leválasztani, és ott a megmaradt földművek védelme érdekében eróziós károkkal járó erdőgazdálkodási tevékenységet csak a védelmi célokkal összhangban lehet tervezni.

5.1.7. A termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen fafajokból álló erdők erdőszerkezet-átalakítását – a potenciális erdőtársulás visszaállítását megcélózva – a soron következő véghasználat után el kell végezni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szal (91H0) és a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus pertae*-ával és *Carpinus betulus*-szal (91G0);
- b) a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok közül a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj, illetve kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) vagy császármadár (*Tetrastes bonasia*) jelentős állományának élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. Különleges madárvédelmi területeken az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű, jelölő közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) jelentős állományának erdőtervben rögzített fészkelő helyén a záródásbontás jellegű fakitermeléseket a gyéritési kortól kezdődően 5 m³/ha mennyiségű, 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű, őshonos lombos fafajú, álló faegyedekből álló holt-, illetve odvas faanyag visszahagyásával kell tervezni.

5.2.4. Véghasználatok tervezése alkalmával az élőfakészlet 5%-át kitevő mennyiségű hagyásfa visszahagyására különösen a közösségi jelentőségű, jelölő közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) fészkelő helyein kell fokozott figyelemmel lenni.

5.2.5. A kiemelt közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Leucojo aestivi-Salicetum albae*, *Senecioni sarracenicipopuletum albae*, *Carduo crispipopuletum nigrae*, *Aegopodio-Alnetum glutinosae* és *Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae* társulások esetében törekedni kell az erdőfelújítás elegyes célállománytípusokkal való tervezésére, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

5.2.6. A kiemelt közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Aegopodio-Alnetum glutinosae* és *Angelico sylvestris-*

Alnetum glutinosae társulások szalagszerű, patakokat kísérő sávjaiban a fiatal, sűrű állományrészek esedékes tisztítási feladatait leszámítva fakitermelés nem tervezhető.

5.2.7. Az erdőnevelések tervezése során a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban honos elegyfajok közül különösen a magas kőris, a mezei szil, a vénic szil és a törékeny fűz kíméletére kell törekedni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A fakitermelések végrehajtása során az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban honos fafajú

- a) idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek),
- b) a 15 cm-nél vastagabb álló holtfák és odvas fák, valamint
- c) a rezgőnyár faegyedek nem termelhetők ki.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Közösségi jelentőségű, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba sorolható erdőben véghasználat, kiemelt közösségi jelentőségű, enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó *Aegopodio-Alnetum glutinosae*, *Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae* társulások szalagszerű, patakokat kísérő sávjaiban tisztítás március 15. és augusztus 15. között nem végezhető.

6.2.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban honos elegyfajok közül különösen a magas kőris, a mezei szil, a vénic-szil, a törékeny fűz, a kislevelű hárs, a mezei juhar valamint a vadalma kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.3. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, jelölő denevér fajok – kiemelten a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) és a pisze denevér (*Barbastellus barbastellus*) –, a közösségi jelentőségű, jelölő, fában fejlődő bogárfajok – kiemelten a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) –, illetve madárfajok – kiemelten a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), a fekete harkály (*Dryocopus martius*), a hamvas küllő (*Picus canus*) és az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) – kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

6.2.4. Különleges madárvédelmi területen előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) Császármadár (*Tetrastes bonasia*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell a mozaikos erdőszerkezet fennmaradását vagy kialakítását. Lakott fészkek 50 méteres védőzónájában fakitermelés nem végezhető.

- b) Fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.
A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas, vagy korhadó törzseket.
- c) Kígyászölyv (*Circaëtus gallicus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, lehetőleg fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni. A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- d) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- e) Urali bagoly (*Strix uralensis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, és odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni. A lakott fészket tartó fa a fakitermelések során nem termelhető ki. A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. Tájképvédelmi rendeltetés esetén a takaró sávban fahasználat nem végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	20	35
Növedékfokozó gyérítés	35	60

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a tervezhető előhasználati erély alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel történő tervezése.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	90-120	90-130	90-140	100-150
Mageredetű gyertyános-tölgyesek	90-120	90-130	90-130	100-150
Sarjeredetű gyertyános-tölgyesek	80-120	80-130	80-130	80-150
Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-110	90-120	90-120	100-140
Sarjeredetű kocsánytalan tölgyesek	80-110	80-120	80-120	80-140
Gyertyánosok	70-100	70-100	70-110	80-120
Cseresek	80-90	80-90	80-100	100-120
Akácok	25-40	25-40	25-50	40-60
Fenyvesek	60-80	60-90	60-90	70-100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1600
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	
Összesen	1600

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag természetes úton magról nem újítható fel (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdőkre),
- b) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdőkre), valamint
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.3. A nem védett természeti területen található erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként meg kell tervezni.

7.5.4. A hozamok hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni a termőhelynek megfelelő, elvárt elegyfajákat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyéritéseket – a szálaló erdőszerkezet tervezett térbeli rendjéhez igazodva, váltakozó erélyekkel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők, erdőtömbök feltártságát elsősorban sűrűbb közelítő nyom hálózat kialakításával javasolt növelni.

9.2. Az időjárástól függetlenül használható utak kialakításakor, vagy a meglévők javítása esetén idegen anyag (például kő, zúzalék stb.) is felhasználható.

9.3. Új műszelvényes út létesítése esetén az útpászta szélessége a 20 m-t csak meredek oldal, illetve völgyek átszelésekor (kanyar) lépheti túl.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Az újulattal rendelkező erdőrészekben faanyag mozgatást és készletezést csak olyan időpontban és olyan technológiával lehet végrehajtani, amelyik az erdő felújulásának sikerességét, a visszamaradó faállományt és a talajt nem veszélyezteti.

10.2. Erdei faanyag időszakos rakodására, vagy készletezésére elsősorban ott kerülhet sor, ahol a területet az előző 10 év folyamán használták már ilyen tevékenységre.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az termőhelyi okból természetes úton magról nem újítható fel (elsősorban a kocsányos tölgyes, hazai nyáras és hazai fűzes faállománytípusú erdők),
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott, valamint
- d) az átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

4. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Kemenesi Cser erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben meghatározó a gazdasági rendeltetésű erdők aránya (elsősorban akácok és erdeifenyvesek), így az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során elsődlegesen a gazdasági szempontokat lehet és célszerű figyelembe venni. Emellett a különböző védelmi (kiemelten talajvédelmi, honvédelmi és partvédelmi) funkciók érvényesülésének biztosítása a körzet erdeiben fontos tervezési cél.

A települések belterületével határos erdők ugyanakkor a rendeltetéstől függetlenül jelentősebb közjóléti funkciókat tölthetnek be, és számottevő a Natura 2000 hálózatba kijelölt erdők részaránya is. Ezekben az erdőkben az erdei haszonvételekre csak úgy kerülhet sor, hogy egyúttal a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok is érvényesítésre kerülnek.

Az erdők kisebb része védett természeti területen helyezkedik el, vagy a Natura 2000 hálózat részeként azokban biztosítani kell a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok hosszú távú fennmaradását, esetleg egyéb védelmi funkciókat (például talajvédelem, honvédelem, partvédelem) tölt be. A települések belterületével határos erdők továbbá a rendeltetéstől függetlenül jelentős közjóléti funkciókat is betölthetnek.

Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a Rába árterében tekintettel kell lenni az erdők ártéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre (pl. árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai) is.

Az ismertetett adottságoknak megfelelően a körzeti erdőtervezés során a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségét és feltételeit a környezet-, természet- és egyéb védelmi szempontokkal összhangban kell meghatározni.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében tehát – különösen a 100%-os állami tulajdonban lévő, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőkben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontoknak alárendelt cél lehet. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben fokozottabban kell törekedni az őshonos fafajokból álló és a természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

A körzetbe eső védett természeti területekre természetvédelmi kezelési terv, a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területekre Natura 2000 fenntartási terv nem áll rendelkezésre, így az érintett erdők vonatkozásában fennálló természetvédelmi szempontok tekintetében a körzeti erdőtervezés során a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv természetvédelmi kezelési állásfoglalásait, illetve Natura 2000 javaslatait kell figyelembe venni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A száraló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5-20 hektár területű erdő részletek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Egyes, alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja:

- a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természet szerű erdőkben; valamint településvédelmi rendeltetésű erdőkben;
- b) erdészeti közjóléti létesítmények környezetében, parkerdő rendeltetésű erdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében;
- c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1-2 famagasságnyi sávban;
- d) szigetszerű erdőfoltokban;
- e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben;
- f) a védelmi célok függvényében a védett és fokozottan védett fajok jelentős állományának élőhelyül szolgáló erdőkben;
- g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők (91F0).

5.1.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdő részletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,

- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.1.3. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése során a tájléptékű mozaikosság elvét kell követni, biztosítva a (erdő)társulás-diverzitás fenntartását.

5.1.4. A keményfás ligeterdőkben (91F0) és az ártereken, illetve az erdei vízfolyások mentén található egyéb jelölő erdei élőhelyek körzeti erdőtervezése során törekedni kell

- a) az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartásának, az élőhelynek megfelelő, természetes erdőkép, azaz őshonos fajokból álló, elegyes, a termőhelynek megfelelően többszintű és heterogén korosztályviszonyú erdők kialakításának, valamint az erdei tisztások fenntartásának az elősegítésére,
- b) az erdőnevelések tervezése során a magas kőris és az elegyfajok – kiemelten a gyertyán, a mezei juhar, a hársak, a szilek és a madárcseresznye – egyedeinek kíméletére,
- c) a régi holtágak partján álló éger és kőris ligetek megőrzésére.

5.2. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőben az erdőfelújítás sarjztatás útján is tervezhető.

5.2.2. Honvédelmi rendeltetésű erdőben erdőgazdálkodási tevékenység csak a védelmi szempontokkal összhangban tervezhető.

5.2.3. A vízvédelmi rendeltetésű, a folyók hullámtereiben található, valamint a kisebb vízfolyások, csatornák melletti erdők erdőtervezése során a vízgazdálkodási, a partvédelmi, valamint az árvízvédelmi szempontokra kiemelt figyelemmel kell lenni.

5.2.4. A Rába folyón az árvízvédelmi szempontból fontos jégsávok szabadon tartására a tervezés során tekintettel kell lenni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A jellemzően molyhos tölgyel, közönséges borókával borított területrészekben a természetes erdődinamikai folyamatokat kell érvényre juttatni, erdőgazdálkodási tevékenység csak a természetvédelmi célok elérése érdekében végezhető.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőgazdálkodás során az erdők környezetében mozaikosan előforduló tisztások, kopárok, valamint cserjésedő xerofil legelők fennmaradására, azok spontán elcserjésedésének vagy beerdősülésének megakadályozására kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.2.2. Idős erdők, erdőfoltok jelenléte, hagyásfa csoportok fenntartása, valamint a fakitermelések során odvas fák, lábön száradó és földön fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és a kiemelt közösségi jelentőségű remetebogár (*Osmoderma eremita*) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében indokolt.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A kulturális örökségvédelmi területek esetében a 30 cm-nél mélyebb földmunkával járó tevékenységek csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban végezhetők.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzem módú, valamint természetes, természetserű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha*	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	15	50
	Cser	15	50
	Akác	10	30
	Fenyők	15	50
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	25	60
	Cser	30	60
	Akác	20	50
	Fenyők	25	60

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Vegyes záródású erdőkben indokolt lehet az erdőnevelések részterületenként eltérő eréllyel való tervezése.

7.2.2. A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt tisztítást legfeljebb két, gyérítést – a faültetvények és kultúrerdők kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Készletgondozó használat tervezésekor a vágásérettségi kor a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve is megállapítható.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Vágásos üzemmód				
Kocsányos tölgyesek	80-110	100-150	100-150	90-140
Cseresek	70-100	100-140	100-140	80-140
Akácosok	20-45	-	-	20-50
Vörös tölgyesek	60-90	70-110	-	70-110
Nemes nyárasok	20-40	-	-	20-50
Erdeifenyvesek	40-80	50-90	50-90	50-90
Feketefenyvesek	40-80	50-90	50-90	50-90
Átalakító üzemmód				
Cseresek	80-120	90-140	90-140	90-140
Vörös tölgyesek	70-100	70-110	-	70-110
Erdeifenyvesek	50-80	50-80	50-80	50-80
Feketefenyvesek	50-80	50-80	50-80	50-80

7.3.1. Vágásos üzemmódú erdőben a tájleptéki mozaikosság megteremtése érdekében a nagyobb, egykorú erdőtömbökben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort is meg lehet határozni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	1400
Összesen	1400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról nem újítható fel (különös tekintettel a kocsányos tölgyes, kőrises, égeres, hazai nyáras, hazai füzes, illetve fenyves faállománytípusú erdőkre),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan fajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdőkre),
- c) átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők erdőfelújítása során a tág hálózatban is tartható fafajok alkalmazását kell előtérbe helyezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A biológiai változatosság növelése, valamint a védett fajok megőrzése érdekében a fahasználatok során idős, böhöncös, korhadó, odvas fák, pionír fafajok és facsoportok, álló és fekvő holtfák (tövön száradt fák, facsonkok, elhalt, korhadó faanyag), illetve a 2 hektárnál nagyobb területű véghasználatok esetén hagyásfák vagy hagyásfa csoportok visszahagyásáról, valamint azok későbbi megőrzéséről a nem védett, és nem Natura 2000 területen álló, természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében is gondoskodni kell.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az értékes lombos elegyfa fajok, így pl. a gyertyán, a hegyi juhar, a madárcseresznye, a mezei szil, a vénic-szil, a kislevelű hárs, a nagylevelű hárs, a rezgőnyár, a kecskefűz, a vadalma, a vadkörte, illetve egyéb vadgyümölcs fajok egyedeit lehetőség szerint kímélni kell.

8.3. A fakitermelések során visszahagyandó hagyásfa csoportokat, esetleg hagyásfákat már a bontóvágások során ki kell jelölni. A szomszédos erdőrészekben kijelölt hagyásfa csoportok lehetőség szerint érintkezzenek egymással.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

9.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

10. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

10.1. A kavicsos váztalajú, valamint a legfeljebb sekély termőrétegű cseri talajú erdők esetében a talajvédelmi rendeltetés kezdeményezésére kell javaslatot tenni.

5. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Keszthelyi-hegység erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet rendkívül változatos domborzati, termőhelyi és állományviszonyai, valamint az eltérő védelmi és közjóléti funkciók miatt az általános tervezési és gazdálkodási irányelvek alkalmazása mellett különösen nagy jelentősége van az erdőrészlet szinten hozott döntéseknek, illetve tervjavaslatoknak.

Az állami területeken számottevő a honvédelmi rendeltetés. Itt az ebből fakadó tervezési javaslatok, korlátozások mellett meg kell jelennie az állományok jellemzőire, egyéb védelmi és gazdasági szerepére épülő javaslatoknak is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az egymás mellett elhelyezkedő állami erdőgazdasági társaságok, illetve egyéb erdőgazdálkodók üzemi területeit képező erdőket, valamint a természetben nem összefüggő erdőfoltokat külön erdőtagokba kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja azokban az elegyes keménylomb állományokban, ahol nevelővágásra már nincs szükség, és egészségi állapotuk, állományszerkezetük (elsősorban záródásuk) a fennmaradásuk érdekében nem igényel mesterséges beavatkozást – csak szükség esetén egészségügyi és erdőfelújítási céllal.

4.2. Fenyves, akác, és nemes nyáras faállománytípusú erdőkre vonatkozóan nem állapítható meg faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód. Egyedi elbírálás mellett kivételt képezhetnek az őshonos lomb elegyet tartalmazó, gyenge termőhelyen álló fekete- és erdeifenyvesek, illetve akácok.

4.3. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása különösen a törmelékletű erdők (dolomiton és bazalton egyaránt), a szurdok erdők, a cserszömörécés, virágos kőrises, molyhos tölgyes karsztbokorerdők, a mészkerülő bükkösök (*Luzulo-Fagetum*) és a *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön erdőtársulások esetében indokolt.

4.4. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Törekedni kell a Balaton-felvidékre jellemző erdőtársulások kialakítására, és fenntartására.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A Keszthelyi-hegység bükkös erdeiben a havasi cincér (*Rosalia alpina*) élőhely igényére is tekintettel az átlagosnál több, legalább 15-20% részarányú 100 év feletti erdőt kell hosszú távon fenntartani. Ennek érdekében a hozamkiegyenlítés során egyenletes koreloszlás kialakítására kell törekedni a fiatalabb korosztályokban is.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, természetes mag eredetű erdőfelújítás és erdőszerkezet-átalakítás tervezése indokolt.

5.2.3. Az Uzsai Csarabos Természetvédelmi Területen álló erdők felújítását minden esetben az erdészeti tájban honos fafajokkal kell megtervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0), a pannon gyertyános tölgyesek (91G0), a pannon cseres-tölgyesek (91M0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a szubmontán és montán bükkösök (9130), a mészkerülő bükkösök (*Luzulo-Fagetum*) (9110), valamint a *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösök mészkövön (9150).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A Keszthelyi-hegység (HUBF20035) kiemelt természetmegőrzési terület erdeinek erdőtervezése során

- a) a bazalt régióban a mészkerülő bükkösök (9110), a szilikátos sziklatörmelék-lejtők (8150), és a szilikátsziklás lejtők (8220) mozaikosan előforduló foltjainak megőrzésére és fenntartására kiemelt figyelmet kell fordítani;
- b) a dolomit régióban a mészkősziklás lejtők (8210), a sziklai bükkösök (9150), a sziklagyepek és a mészkő-törmelék-lejtők (8160), a szubpannon sztyeppék (6240) és a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210) mozaikosan előforduló foltjainak megőrzését és fenntartását biztosítani kell;
- c) a feketefenyő főfafajú erdők esetében a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban honos, elegyes, lombos faállománytípusú erdőkké való hosszú távú átalakítására kell törekedni;
- d) az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében a zavartalan, zárt erdőtömböket igénylő állat- és növényfajok ökológiai igényeinek biztosítása érdekében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel, növedékfokozó gyérités korú erdőben is akár törzskiválasztó gyéritésként kell tervezni;
- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógátat vagy szálalógátat kell alkalmazni;
- c) az akácok erdőszerkezet-átalakítása során az egy ütemben történő teljes fafajcserét kerülni kell, helyette első menetben elegyes célállománytípusú erdőfelújítást kell előírni.

5.4.2. A meredek területeken elhelyezkedő erdők véghasználatát talajvédelmi szempontok miatt azoknak csak több ütemű végrehajtását lehetővé tevő módon kell megtervezni.

5.4.3. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyesség és a rendeltetésnek megfelelő erdőszerkezet fenntartására kell elsődlegesen figyelemmel lenni.

5.4.4. A vízvédelmi és partvédelmi rendeltetésű erdőkben az erdőborítottság minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni. Ezt a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében magasabb vágásérettségi kor meghatározásával, hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítógátat, vagy szálalógátat alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni.

5.4.5. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben a véghasználatok részterületes végrehajtása, elegyes faállományú erdők létrehozása akár erdészeti tájidegen, de nem intenzíven terjedő fafajok alkalmazásával, állománykiegészítések végrehajtása, valamint a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempont.

5.4.6. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben az állományszerkezet megőrzése, a közlekedés biztonságának, és a védelmi szerepnek a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Az erdőnevelések során a nem intenzíven terjedő elegyfajokat kímélni kell.

6.1.2. Kerülni kell a közjóléti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát.

6.1.3. Az alábbi közjóléti szempontok érvényesítésére az erdő rendeltetésétől függetlenül törekedni kell:

- a) az erdőgazdálkodó hozzájárulásával kijelölt turistaútvonalak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell,
- b) a kijelölt turistaútvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (például kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő tájékoztatásról,
- c) a közjóléti szempontból frekvenciátalabb területeken az aktuálisan végzett erdőgazdálkodási tevékenységekről az erdő látogatóit javasolt tájékoztatni.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az intenzíven terjedő fafajok, egyes özöngyomok, valamint az erdőfelújítást akadályozó egyéb erdei gyomok visszaszorítása céljából a természetvédelmi szempontokkal összhangban vegyszeres beavatkozásra is sor kerülhet.

6.2.2. A kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők véghasználata során hagyásfákat csak abban az esetben kell visszahagyni a véghasználatot követően, ha a területen találhatóak arra alkalmas, és őshonos fafajú faegyedek.

6.2.3. A halomsírok területén indokolt a folyamatos erdőborítás fenntartása, és faanyag készletezés, valamint gépi közelítés nem végezhető.

6.2.4. A földvárak területén mindennemű erdőgazdálkodási beavatkozást csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban lehet végezni. A munkavégzésre csak a téli időszakban, fagyott talajon kerülhet sor.

6.2.5. Az erdei életközösség xilofág illetve odúlakó fajai életlehetőségeinek biztosítása érdekében a természetes, természetszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó gyérítési kortól hektáronként legalább 5 m³ álló és fekvő holtfa folyamatosan jelenlétét kell biztosítani.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Idős erdők, erdőfoltok jelenléte, hagyásfa csoportok fenntartása, valamint a fakitermelések során odvas fák, lábön száradó és földön fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), pisze denevér (*Barbastella barbastellus*), nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és a kiemelt közösségi jelentőségű remetebogár (*Osmoderma eremita*) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében indokolt.

6.3.2. Az erdei életközösség xilofág rovarok illetve odúlakó madárfajai életlehetőségeinek a biztosítása érdekében a természetes, természetyszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó gyérítési kortól hektáronként legalább 5 m³ mennyiségű, lehetőség szerint 30 cm törzsátmérőt meghaladó, álló és fekvő holt faanyag folyamatosan jelenlétét kell biztosítani.

6.3.3. Keszthelyi-hegység (HUBF20035) kiemelt természetmegőrzési területen a spontán terjedő fenyő egyedeket a sziklagyepekből és a karsztbokor erdőkből el kell távolítani.

6.3.4. Az intenzíven terjedő bálványfa visszaszorítása érdekében egyedi kezelés mellett vegyszeres védekezés is alkalmazható.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatokat az erdőfelújítások sikerességéhez is kötöttek, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.4.2. A műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők véghasználatára – amennyiben az elengedhetetlen – csak a közlekedésbiztonsági szempontokkal összhangban, például hóvédművek előzetes kihelyezését követően kerülhet sor.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

b) Barna kánya (*Milvus migrans*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

d) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

e) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

f) Kék vércse (*Falco vespertinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak vetési varjú telepen költő párok esetén: február 1. – augusztus 31.

Szaporodási és utódnevelési időszak egyéb esetben: április 1. – augusztus 31.

g) Vándorsólyom (*Falco peregrinus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 15. – július 15.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

h) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

i) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), fekete harkály (*Dendrocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – június 30.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 50 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetserű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Fafajok	Előhasználati módok			
	Törzskiválasztó gyérítés		Növedékfokozó gyérítés	
	min.	max.	min.	max.
	m ³ /ha			
Tölgyek	10	45	30	80
Cser	15	45	35	80
Bükk	15	55	45	90
Gyertyán	20	45	40	60
Akác	10	35	30	50
Egyéb keménylomb	20	50	40	70
Nemes nyárok	25	55	45	60
Hazai nyárok	20	45	30	50
Égerek	20	50	35	70
Egyéb lágylomb	15	50	40	60
Erdeifenyő	20	40	40	60
Feketefenyő	20	45	40	65
Egyéb fenyő	20	50	45	75

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.1.2. Átalakító üzemmódú erdők esetében a 7.1.1. alpontban foglaltak az irányadók, annyi eltéréssel, hogy felső határértékként az ott feltüntetett maximális értékek 150 %-át kell tekinteni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A lomb elegyes fenyvesekben és lomb elegyes akácosokban a nevelővágások során a nem intenzíven terjedő lombos fafajok lehetséges kíméletével azok elegyarányának növelésére kell törekedni.

7.2.2. Az erdőneveléseket az elegyfajok lehetséges kíméletének elősegítésével kell tervezni.

7.2.3. Részterületes előhasználat tervezése minden állománytípusnál szükséges lehet.

7.2.4. A nagy tőszámú, megfelelő záródású fenyő állományokban az előhasználati erélyek a megadott felső értékek közelében, esetenként azon felül is tervezhetők. A beteg fenyvesekben, különösen lecsökkent záródás esetén erélyesebb egészségügyi termelés tervezése indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	95-120	100-130	100-140	95-140
Kocsánytalan tölgyes-bükkösök	100-120	100-140	100-150	110-140
Gyertyános- kocsánytalan tölgyes- bükkösök	100-120	100-140	100-150	100-140
Gyertyános- bükkösök	100-120	100-140	100-150	100-140
Kőrises-bükkösök	100-120	100-130	110-150	110-150
Egyéb lomb elegyes- bükkösök	90-120	100-140	110-160	110-150
Bükkös gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-130	100-130	100-140	100-140
Cseres- gyertyános- kocsánytalan tölgyesek	90-120	90-120	100-130	90-140
Gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-120	90-120	90-130	90-140
Cseres- gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-110	90-110	90-130	90-140
Egyéb lomb elegyes- gyertyános- kocsányos tölgyesek	90-110	90-110	90-140	90-150
Kocsánytalan tölgyesek	100-120	100-120	100-130	100-130
Cseres-kocsánytalan tölgyesek	90-110	90-110	90-130	90-130
Egyéb lomb elegyes- kocsánytalan tölgyesek	90-110	90-110	90-130	90-140
Kocsányos tölgyesek	90-110	90-120	90-130	90-130
Cseres-kocsányos tölgyesek	90-110	90-110	90-130	90-130
Egyéb lomb elegyes- kocsányos tölgyesek	90-110	90-110	90-130	90-140
Cseresek	80-90	90-110	80-130	80-130
Kocsánytalan tölgyes-cseresek	80-95	90-130	80-130	80-130
Kocsányos tölgyes- cseresek	80-95	90-130	80-130	80-130

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Molyhos tölgyes- cseresek	-	90-150	90-150	90-150
Egyéb lomb elegyes- cseresek	80-90	90-120	90-130	85-120
Erdeifenyves- cseresek	80-90	90-120	90-120	80-120
Feketefenyves- cseresek	80-95	90-120	90-120	80-120
Virágos kőrises- molyhos tölgyesek	-	100-150	100-180	100-180
Cseres-molyhos tölgyesek	-	100-150	100-150	100-150
Egyéb elegyes- molyhos tölgyesek	-	100-150	100-150	100-150
Akácok	35-45	40-50	40-50	40-60
Egyéb lomb elegyes- akácok	35-45	40-50	40-60	40-60
Gyertyánosok	70-95	80-120	70-110	70-110
Elegyes- gyertyánosok	80-95	80-120	80-120	80-120
Kőrisesek	80-90	90-120	90-110	80-110
Tölgyes-kőrisesek	90-100	90-120	90-130	90-130
Egyéb elegyes- kőrisesek	80-90	90-120	90-110	80-110
Vörös tölgyesek	75-90	80-100	80-110	80-110
Nemes nyárasok	25-35	25-35	30-50	30-50
Elegyes nemes nyárasok	30-45	30-45	30-55	30-55
Elegyes hazai nyárasok	65-80	65-90	65-95	70-95
Fűzesek	30-45	30-60	40-70	40-70
Mézgás égeresek	55-75	60-80	60-80	60-80
Elegyes-mézgás égeresek	60-75	60-80	60-80	60-80
Elegyes-hársasok	80-100	80-110	90-110	90-130
Erdeifenyvesek	60-70	60-80	60-80	60-90
Cseres- erdeifenyvesek	70-80	70-90	70-90	70-95
Egyéb lomb elegyes- erdeifenyvesek	60-80	70-90	70-90	70-95
Fenyő elegyes- erdeifenyvesek	60-70	60-80	60-80	60-80

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Feketefenyvesek	60-70	70-90	80-95	70-100
Cseres- feketefenyvesek	60-80	70-95	80-100	80-100
Tölgyes- feketefenyvesek	60-80	70-95	80-100	80-100
Egyéb lomb elegyes- feketefenyvesek	60-80	70-90	80-100	80-100
Fenyő elegyes- feketefenyvesek	60-70	70-90	80-90	70-95
Lucfenyvesek	50-70	50-70	50-80	50-80
Vörösfenyvesek	80-90	80-100	80-100	80-100

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	570
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	1130
Összesen	1700

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A felújulás ütemét tekintve várhatóan lassan végrehajtható véghasználatokat fokozatos felújítógátás helyett szálalógátással kell megtervezni. Ez utóbbi eljárás javasolt az átalakító üzemmód esetén is.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, lucfenyves, vörösfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyáras faállománytípusú erdőben,
- a természetes mag eredetű felújításra termőhelyi okokból kifolyólag alkalmatlan, így különösen a hazai nyáras és fűzes faállománytípusú erdőben,
- a sarjzatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint
- a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.3. Erdőfelújítások tervezése során lehetőség szerint elegyes célállománytípusokat kell alkalmazni.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén kétféle erdőfelújítási lehetőséget kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.2. A hagyásfa csoportok elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

8.3. A szomszédos erdőrészekben kijelölt hagyásfa csoportok lehetőség szerint érintkezzenek egymással.

8.4. A véghasználattal érintett erdőrészekben egyéb indokoltság hiányában nem kell hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat visszahagyni az alábbi esetekben:

- a) a 3,0 hektárnál kisebb területű, zárvány erdők véghasználata esetén,
- b) amennyiben a véghasználat során adott fafajú faegyedeket vissza kell hagyni a területen (például akácosok, fenyvesek esetében az egyéb lomb elegyfajákat),
- c) a kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők véghasználata során, valamint
- d) ha az erdőrészlet véghasznált részterületeinek az összefüggőségét idős fákból álló sávokkal illetve csoportokkal kell megszakítani.

8.5. A hagyásfa csoportokat a véghasználatok megkezdése előtt kell kijelölni. Hagyásfaként lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fafajú, a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok meghatározó fafajok, valamint az egyedi jellegzetességgel bíró faegyedek közül kerüljenek visszahagyásra.

8.6. Az erdőnevelési munkák során a berkenye, a madárcseresznye, a vadalma, a vadkörte, a szil, a fehér nyár, a szürke nyár faegyedeket az arra alkalmas termőhelyeken lehetőség szerint kímélni kell.

8.7. A holtfa mennyiségét a fakitermelések során a gazdaságilag értéktelenebb faanyag (koronarész, erősen göcsös törzsrész), illetve a természetes úton elpusztult, törzstörött, kidőlt fák visszahagyásával fokozatosan növelni javasolt.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdőkben, erdőtömbökben a feltáróhálózat bővítése indokolt.

9.2. Védett természeti területen található erdőben legfeljebb 2 m széles sétautat lehet kialakítani.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től szeptember 30-ig tart.

11.2. A vegetációs időszak a Keszthelyi-hegység dolomit régiójában (Keszthely, Gyenesdiás, Vonyarcvashegy, Balatonyörök, Balatonederics, Nemesvita, Lesencefalu, Vállus, Cserszegtomaj, Rezi) március 1-től augusztus 31-ig tart.

11.3. A felsorolt védett növények jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyein a vegetációs időszak eleje vagy vége az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	február 1-től kezdődik,
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i>)	február 1-től kezdődik,
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernum</i>)	február 15-től kezdődik,
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 15-től kezdődik,
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 15-től kezdődik,
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 15-től kezdődik,
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	szeptember 30-ig tart.

11.4. Fiatal, elegyetlen fenyvesek erdőnevelési munkáinak – tisztítás, törzskiválasztó gyérítés, első növedékfokozó gyérítés – végrehajtását a vegetációs időszak július 15-től terjedő időszakában nem indokolt tiltani.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő erdőkben a körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.

6. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Nagymarosi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, valamint a térség idegenforgalmi jelentősége miatt a körzeti erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényesítése kiemelt cél a körzetben.

A körzet erdei délen a Duna-kanyar üdülőterület, nyugaton az Ipoly-völgy fontos látképi elemét képezik. E mellett rendre határosak a körzetben található települések belterületével, több esetben körbe veszik azokat. Az elhelyezkedésből adódó – elsősorban tájképi, településvédelmi – elvárásokat a körzeti erdőtervezés során figyelembe kell venni.

A körzetben található a Királyréti Erdei Vasút kiindulópontja, a Szob, Börzsöny Kisvasút és a Nagybörzsönyi Erdei Vasút, valamint olyan üdülő központok, mint Nagyirtáspuszta, vagy Zebegény. A körzetben, különösen az előbbi erdészeti létesítményeket környező erdőkben az átlagnál több közjóléti berendezés található, és a turistautak hálózata is sűrű. A körzeti erdőtervezés során a felmerülő közjóléti igényekre emiatt akkor is tekintettel kell lenni, ha a rendeltetés azt önmagában nem indokolja.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az előző erdőtervezés óta erdőként nyilvántartásba vett terület erdőgazdasági területazonosító adatai indokolt esetben módosíthatók.

3.2. Védett természeti területen található, vágásos üzemmódú erdőkben az erdőrészlet határok módosítása során megközelítőleg öt hektár területű erdőrészletek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fokozottan védett természeti területen lévő, természetes és természetyszerű erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Az erdők esztétikai értékének növelése érdekében az erdőtervezés során az idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajok közül a körzetben a fenyőfajokat – lucfenyő, erdeifenyő, vörösfenyő, jegenyefenyő, duglászfenyő – javasolt alkalmazni, legfeljebb 5%-os elegyarányal, csoportos elegyítés mellett.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) akác kivételével az intenzíven terjedő fafajokból (különösen zöld juhar, bálványfa) álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké;
- b) a fenyvesek erdőszerkezet-átalakítását, amennyiben egészségi állapotuk lehetővé teszi, elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani;
- c) a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő akác főfafajú erdők területének legalább 15%-án – elsősorban a körzeti erdőtervezés során egyeztetésre kerülő, magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni;
- d) a további akác főfafajú erdő felújítása során az őshonos elegyfajok teljes kíméletével elő kell segíteni a későbbi sikeres erdőszerkezet-átalakítást.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása illetve javítása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a sziklatörmelék erdők (9180), a puhafás ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános tölgyesek (91G0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a mészkerülő bükkösök (9110), a szubmontán- és montán bükkösök (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.3.2. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkben, illetve a magyar fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) körzeti erdőtervben is rögzített élőhelyein kell törekedni.

5.3.3. A vágásérettségi szakasz felső felébe eső vágásérettségi kor meghatározása a Natura 2000 célokkal összhangban különösen a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelyek esetében indokolt.

5.3.4. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítását célzó erélyekkel kell megtervezni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A nevelővágások és bontóvágások során hektáronként legalább 5 m³ mennyiségű böhöncös, odvas faegyedet, változatos méretű álló vagy fekvő holtfát, vagy kitermelt faanyagot kell visszahagyni a területen.

6.1.2. Fokozottan védett erdőben végzett fakitermelés során – amennyiben a faállomány szerkezete lehetővé teszi – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű álló vagy fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.1.3. A nagy mennyiségű holt fát igénylő fehérhátú fakopáncs élőfordulási helyein – amennyiben a faállomány szerkezete lehetővé teszi – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfát kell visszahagyni.

6.1.4. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén a felferődött sarjak visszahagyásával elő kell segíteni a talajszintű faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.1.5. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.1.6. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.7. Az erdei tisztásokat és hegyi kaszálókat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A cserjesztint védelmére különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdőkben (91E0) és a nagy folyók mentén elhelyezkedő keményfás ligeterdőkben(91F0) kell kiemelt figyelmet fordítani. Ezen erdőtípusok esetében teljes talajjelőkészítést végezni tilos.

6.2.2. A böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlábogár (*Cucujus cinnabarinus*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) és a havasi cincér (*Rosalia alpina*) –, valamint erdei madár- és denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.2.3. A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) életterének fenntartása és bővítése érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén a

felverődött sarjak visszahagyásával elő kell segíteni a talajszinti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.2.4. Az erdőszegélyek cserjéseinek megőrzésére különösen a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*) életfeltételeinek biztosítása céljából kell törekedni.

6.2.5. A magyar fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) életfeltételeit a körzeti erdőtervben is rögzített előfordulási helyein, elsősorban a pannon cseres tölgyesekben (91M0) a cser elegyarányának fenntartásával, lehetőség szerint növelésével, a véghasználatok lehetőség szerint több ütemben történő végrehajtásával (lékszerű véghasználati területek kialakításával), valamint a vegyszeres növényvédelmi tevékenységek – különösen rovarirtószeres alkalmazása – elkerülésével is biztosítani kell.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetsterű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	Fafajcsoport	m ³ /ha*	
		min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	10	30
	Bükk	10	40
	Cser	10	25
	Akác	10	20
Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	20	40
	Bükk	20	70
	Cser	20	40
	Akác	15	30

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajfajok (például házi, madár-, barkócaberkenye, madárcseresznye, feketegyűrű (tatár) juhar, rezgönyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserjék (például húsos som, mogyorós hólyagfa) megőrzését.

7.2.2. Intenzíven terjedő fajok visszaszorítása érdekében szükséges fakitermeléseket a tervidőszak alatti többszöri visszatéréssel indokolt megtervezni.

7.2.3. A vágásos üzemmódú erdőkben előnyben kell részesíteni a gyakoribb, és kisebb erélyű erdőnevelési beavatkozások tervezését.

7.2.4. Az egyenletes szerkezetű, természetes, természet szerű vagy származék erdők esetében az erdőnevelések során nagyobb teret kell hagyni a természetes kiválasztódásnak, csökkenteni kell a beavatkozások számát és erélyét.

7.2.5. Indokolt esetben (például az erdőrésztelen belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Vágásos üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-140	100-170	100-150
Kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-130	100-170	100-150
Cseresek	80-100	80-100	80-120	80-120
Bükkösök	100-130	100-150	100-180	100-150
Akácosok	30-40	30-50	30-50	30-50
Nemes nyárasok	25-40	25-40	25-40	25-40
Átalakító üzemmód				
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-125	90-130	90-130	90-130
Kocsánytalan tölgyesek	90-125	90-130	90-130	90-130
Cseresek	80-100	80-100	80-100	80-100
Bükkösök	100-120	100-120	100-120	95-120

7.3.1. Átalakító üzemmód esetén a véghasználati időszak hosszának, illetve kezdetének és végének a meghatározásakor az alábbi értékek az irányadók. Az alsó határt meghaladó korú állományok üzemmód váltása esetében a véghasználat kezdete és vége az aktuális kor szerint kitolódik.

Átalakító üzemmód	Véghasználati időszak kezdete*	Véghasználati időszak vége*	Véghasználati időszak javasolt hossza (év)
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-160	50-70
Kocsánytalan tölgyesek	70-100	130-160	50-70
Cseresek	60-90	100-120	40-50
Bükkösök	70-100	130-150	50-70

* A feltüntetett értékek az idős faállomány korát jelentik.

7.3.2. A nagy kiterjedésű, egykorú erdőtömbök korosztály eloszlásának javítása érdekében egyes erdők vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határértékéhez kell közelíteni.

7.3.3. A vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy a fafajok átlagos vágásérettségi kora 5 évnél nagyobb mértékben nem emelkedhet, illetve a vágásérettségi kor emelése miatt az első vágásérettségi csoportba eső terület az első három vágásérettségi csoportba eső összterületek átlagától nem maradhat el jelentősen.

7.3.4. A megfelelő egészségi állapotú és felújuló képességű, a tervidőszakon belül a vágásérettségi korát elérő, vagy azt meghaladó állományok egy része esetében a vágásérettségi kort 30 éven belül elérő erdők hozamainak kiegyenlítése érdekében indokolt megemelni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	450
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	1350
Összesen	1800

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás a többségében az erdészeti tájban honos fafajokból álló erdőkben jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint
- a vágásérettségi korát elérő, jellemzően kocsányos tölgy, gyertyán, mézgás éger, magas kőris, hazai nyár és hazai fűz alkotta erdőkben, ha azok termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról nem újíthatók fel.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A fakitermelések végrehajtásának időbeli korlátozásai:

- faanyagmozgatás a vágásterületeken csak április 10-ig végezhető,
- vágástakarítás és vágásterületen faanyagmozgatás május és június hónapokban nem végezhető, illetve
- vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.2. Őshonos fafajok hiányában a hagyásfák és a hagyásfa csoportok az intenzíven terjedő fafajok, illetve az erdőszerkezet-átalakítás kivételével idegenhonos fafajokból is kialakíthatók.

8.3. Az erdőnevelési munkák során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

8.4. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

8.5. Általánosságban törekedni kell álló és fekvő holtfa visszahagyására. A legalább két éve földön fekvő holtfát vissza kell hagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők, erdőtömbök erdészeti feltáró hálózatának szükség szerinti bővítését az erdőtalaj, a természeti értékek kímélete és lehetőség szerint a helyi anyagok felhasználása mellett kell megvalósítani.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó vagy időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, és a vízfolyások élővilágának károsodását.

10.3. A vízfolyásokban történő hosszirányú faanyagmozgatás, valamint közlekedés tilos.

10.4. Fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra és készletezésre tisztáson, cserjésen és terméketlen folton csak a körzeti erdőtervezés egyeztetései során meghatározott, valamint a körzeti erdőtervben, illetve az erdőtervben rögzített esetekben és helyeken kerülhet sor.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Az erdőtervben rögzített alábbi esetekben a fentiekől eltérő vegetációs időszakot kell alkalmazni:

- a) védett geofiton növények (például hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdők esetében a vegetációs időszak február 15-én kezdődik;
- b) a fehérhátú harkály (*Dendrocopos leucotos*) fekete gólya (*Ciconia nigra*) erdőtervben rögzített előfordulási helyén a vegetációs időszak március 15-én kezdődik;

- c) talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) erdőtervben rögzített előfordulási helyén a vegetációs időszak szeptember 30-ig tart;
- d) a parlagi sas (*Aquila heliaca*) erdőtervben rögzített előfordulási helyén a vegetációs időszak február 1-jén kezdődik.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. A vágásérettségi korukat harminc éven belül elérő faállományok egy évre vetített területe jelentősen meghaladja az egy évre eső hozami területet, ezért ezekben az erdőkben a hozami területet meghaladó véghasználati lehetőség megtervezése javasolt.

7. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Pétervásárai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek több, mint kétharmada gazdasági elsődleges rendeltetésű, faanyagtermelést szolgáló erdő. Ezek esetében a körzeti erdőtervezés kiemelt célja a fenntartható erdőgazdálkodás, valamint az erdő további funkciói érvényesülésének egyidejű biztosítása mellett elérhető lehető legnagyobb gazdasági eredmény biztosítása.

A körzet erdeinek közel ötöde ugyanakkor védett természeti területen helyezkedik el. Ezek között sok a magántulajdonban álló, sok esetben akácos faállománytípusú erdő. A körzeti erdőtervezés során emiatt a védett természeti területeken álló, vágásérett akácosok erdőszerkezet-átalakításának ütemezése tekintetében különösen körültekintően kell eljárni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Védett természeti területen az 1 hektárt meghaladó visszahagyott hagyásfa csoportokat külön erdőrészletbe kell sorolni.

3.2. Vágásos üzem módú, 10 hektárnál nagyobb erdőrészleteket, amennyiben ezt a terepen könnyen azonosítható természetes határvonal lehetővé teszi, a természetes határvonal mentén meg kell osztani.

3.3. Védett természeti területen lévő erdőkben az erdőrészetek határai lehetőség szerint a természetes erdőállomány-típusok határait kövessék.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítására elsősorban a nagyon meredek, erózióveszélyes területeken, valamint a rendkívül gyenge termőhelyeken álló, védelmi rendeltetésű erdők esetében kerülhet sor. A védelmi célok függvényében különösen indokolt lehet a faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód megállapítása a völgytalpi, extrazonális elhelyezkedésű, védett fajok (például ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*), fehér acsalapu (*Petasites albus*), sudár kankalin(*Primula elatior*), karéjos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*), gimpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*)) jelentős állományának élőhelyéül szolgáló montán bükkösök, a sekély termőrétegű, meredek oldalakban előforduló mészkerülő bükkösök (*Deschampsio-Fagetum*), mészkerülő tölgyesek (*Genisto tinctoriae-Quercetum petraeae*), melegkedvelő tölgyesek (*Corno-Quercetum*), lappangósásos sziklaerdők (*Seslerio-Quercetum*), a szurdokerdők (*Phyllitidi-Aceretum*), és az égerligetek (*Aegopodio-Alnetum*, *Carici acutiformis-Alnetum*) esetében.

4.2. A szálaló vagy átalakító üzem módú erdőgazdálkodásra való áttérés az egyes fafajok felújuló képessége, illetve a vadlétszám ismeretében, elsősorban bükkös, kísérleti jelleggel tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben javasolt. A magas vadlétszám mellett ilyen üzem módú erdőgazdálkodás legfeljebb kis területen, kísérleti jelleggel ajánlott.

4.3. A szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban 50-80 éves, a kíméletes közelítéshez megfelelő feltártságú erdőkben, vagy az állandó közelítő nyomok kialakítását lehetővé tevő terepviszonyok mellett folytatható.

4.4. Átalakító üzemmód elsősorban azokra az erdőrészekre vonatkozóan állapítható meg, illetve engedélyezhető, amelyek a szálaló üzemmód esetében meghatározott egyéb kritériumoknak megfelelnek, de 80 évnél idősebbek, így már vágásos módszerekkel szükséges őket felújítani.

4.5. A fokozottan védett természeti területen található erdők, valamint a puhafás ligeterdők esetében erdőgazdálkodás csak folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében folytatható.

4.6. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi, talajvédelmi, vízvédelmi, vagy tájképvédelmi rendeltetésű, és természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében javasolt.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőnevelések, a készletgondozó használat, valamint a bontás jellegű véghasználatok tervezése során az erdő természetességi állapotának és változatosságának lehetséges mértékű javítása, illetve megőrzése érdekében – a távlati célállomány, erdőfelújítások esetén az előírt célállománytípus figyelembe vétele mellett – az őshonos, lombos elegyfajok kíméletére kell törekedni.

5.1.2. A meredek, véderdő jellegű erdők véghasználatát lehetőség szerint több ütemre osztva, részterülettel kell tervezni.

5.1.3. Természetes, természetszerű és származék erdőkben az erdőfelújítás az alkalmazott célállomány főfafaja függvényében természetes mag vagy sarj eredetű, szükség esetén őshonos fafajokkal való mesterséges kiegészítést is lehetővé tevő erdőfelújítási előírással tervezhető.

5.1.4. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) A véghasználatra kerülő fenyvesek felújítását minden esetben kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- b) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő akác főfafajú erdők területének 30%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) Az akácok erdőszerkezet-átalakítása két menetben, elsőként jól árnyaló fafajokból (lucfenyő, vörös tölgy, juharok, hársak, gyertyán) álló átmeneti célállomány alkalmazásával is tervezhető.
- d) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő, őshonos főfafajú és akác egyes erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az intenzíven terjedő fafajok visszaszorítása a természetvédelmi szempontokkal összhangban vegyszeres beavatkozással is történhet.

6.1.2. A Tarnavidéki TK területén található idős, természetyszerű erdők – kiemelten a bükkösök, a gyertyános-tölgyesek, a cseres-tölgyesek, és a molyhos tölgyesek– kedvező természetvédelmi helyzetének a kialakítása és fenntartása különösen az idős erdőkhez kötődő védett természeti értékek, így például a téli zsurló (*Equisetum hyemale*) a sudár kankalin (*Primula elatior*), az ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*), Karéjos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*) és a Bajuszvirág (*Epipogium aphyllum*) populációinak megőrzése érdekében fontos.

6.1.3. Az idős állományrészek jelenléte, a fakitermelések alkalmával böhöncös, odvas faegyedek, illetve holt faanyag megfelelő mennyiségben való visszahagyása a területen különösen a védett havasi cincér (*Rosalia alpina*), a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) és a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), valamint a védett erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének kialakítása érdekében indokolt.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

A körzetben a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt erdő nem található.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) erdőtervben rögzített élőhelyein – amennyiben a faállomány szerkezete lehetővé teszi – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m³ mennyiségű fekvő holtfát kell visszahagyni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	40
Növedékfokozó gyérítés	30	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfaj veszélyezteti a tölgy megmaradását, kétszeri tisztítást kell tervezni a tervidőszakra.

7.2.2. Bükkös, tölgyes, gyertyános-tölgyes, illetve cseres faállománytípusú, a második vágásérettségi csoportba tartozó erdőknél már nem tervezhető növedékfokozó gyérités.

7.2.3. Növedékfokozó gyérités tervezése gyenge minőségű vagy alacsony sűrűségű faállományok esetében indokolatlan.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90-100	90-100	90-100	90-100
Mag eredetű cseresek	70-80	70-80	70-80	70-80
Sarj eredetű cseresek	65-70	65-70	65-70	65-70
Akácosok	25-35	25-35	25-35	25-35
Gyertyánosok	60-70	60-70	60-70	60-70
Erdeifenyvesek	60-70	60-70	60-70	60-70
Lucfenyvesek	60-80	60-80	60-80	60-80

7.3.1. A bükkösökre, gyertyános tölgyesekre és mageredetű kocsánytalan tölgyesekre vonatkozó vágásérettségi szakaszok a természetvédelmi rendeltetésű részletek kivételével a konkrét vágásérettségi korok meghatározásakor figyelembe veendő szempontok közül a fatermési osztály szerint tovább csoportosítva kerültek meghatározásra az alábbi táblázatokban.

Bükkösök:

Fatermési osztály	V á g á s é r e t t s é g i k o r o k			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	120	120	130	120
II.	120	120	130	120
III.	120	120	130	120
IV.	110	110	120	110
V.	100	100	110	100
VI.	90	90	100	90

Gyertyános-tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	130	130	140	130
II.	130	130	140	130
III.	120	120	130	120
IV.	110	110	120	110
V.	105	105	110	105
VI.	90	90	100	90

Mageredetű kocsánytalan tölgyesek:

Fatermési osztály	Vágásérettségi korok			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természetvédelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
I.	130	130	140	130
II.	130	130	140	130
III.	120	120	130	120
IV.	110	110	120	110
V.	105	105	110	105
VI.	90	90	100	90

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	2900
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	2900

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Erdőfelújítások tervezése során az őshonos fafajokat kell előtérbe helyezni. Gazdasági rendeltetésű átmeneti vagy kultúrerdőben – amennyiben a termőhelyi adottságok is lehetővé teszik – lombos erdő véghasználatát követően a természetességi állapot romlását nem eredményező luc-, vagy vörösfenyves célállománytípusú erdőfelújítás is tervezhető.

7.5.2. Megkezdett erdőfelújítások esetében olyan véghasználati módot, és erdőfelújítási előírást kell tervezni, ami lehetővé teszi az erdőfelújítás eddigi előírásokkal összhangban álló további folytatását.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás a többségében erdészeti tájhonos fajokból álló erdőkben jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználathoz kapcsolódóan fajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint
- b) a vágásérettségi korát elérő kocsányos tölgyes, gyertyános, mézgas éger, juharos, kőrises, hazai nyáras és hazai fűzes faállománytípusú erdőben, ha azok termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról nem újíthatók fel.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Megtelepedett újulatra végzett véghasználat vágásterületén gépi faanyagmozgatás csak április 10-ig végezhető. A sérült csemeték törevágását április 30-ig be kell fejezni.

8.2. Vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető. Vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során a hegyi szil, a madárcseresznye, a berkenye, a vadkörte, a vadalma, valamint védett területen a kecskefűz, a rezgőnyár, és a feketegyűrű (tatár) juhar faegyedeket kímélni kell. Az idegenhonos főfafajú erdőrészekben az egyéb erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett minden őshonos fafajú faegyed kímélendő.

8.4. A növedékfokozó gyérítést természetes, természetszerű vagy származékerdőben a véghasználati időszak közeledtével az erdő későbbi természetes felújulóképességének egyidejű elősegítése mellett kell végrehajtani.

8.5. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket a szálaló erdőszerkezet tervezett térbeli rendjéhez igazodva, váltakozó eréllyel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A folyamatos erdőborítást biztosító szálaló vagy átmeneti üzemmódú erdőgazdálkodással érintett erdők feltártságát bővíteni szükséges.

9.2. Az erdei feltáróhálózat részét képező utak, elsősorban az erdészeti magánutak jelentős része javításra szorul.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.

10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időben kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben okozza a meder erodálódását, a vízfolyások életközösségének jelentős sérülését, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

10.3. A terepi faanyagmozgatás során a fennmaradó faállományt szükség esetén ideiglenesen visszahagyott védőfákkal kell megvédeni, amelyek a faanyagmozgatás végeztével eltávolíthatóak.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

8. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez**1. A körzet neve**

Pusztavacsi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek termőhelyi adottságai, fafajösszetétele és rendeltetései összességében a faanyagtermelési célok érvényesülését helyezik előtérbe. Az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az eddig leggyakrabban alkalmazott tarvágásos véghasználton, valamint mesterséges erdőfelújításon - akácok és hazai nyárasok esetében, amennyiben annak feltételei adottak, sarjztatáson - alapuló vágásos üzemmód a többi alföldi erdőtervezési körzetekhez hasonlóan itt is gyakrabban alkalmazható.

A körzetben jelentős területen található védelmi elsődleges rendeltetésű állomány, melyek többsége gyenge fatermőképességű. Ezek talajvédelmi funkcióit a jövőben indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni. A határtermőhelyen álló felnyíló erdőssztyepp mozaikoknál a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot célszerű alkalmazni.

A védett természeti területeken álló, és a Natura 2000 hálózatba tartozó jelölő erdei élőhelyekbe sorolható erdők esetében a körzeti erdőtervezés elsődleges célja azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényre juttatását is szolgálják.

A körzet egy része a Duna árterébe, egy része az Ócsai lápvidékre esik. Itt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni az ártéri illetve láperdei elhelyezkedésből fakadó gazdálkodási nehézségekre, az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira, valamint a természetes erdő, természet szerű erdő vagy származékerdő természetességi állapotú láperdőkben a hagyományos sarjztatásos technológia alkalmazására. A gazdálkodási nehézségek közül kiemelendő az árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai, valamint az erdők természetes felújításának lehetőségét erősen akadályozó, intenzíven terjedő fa- és cserjefajok (különösen zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác, bálványfa, nyugati ostorfa) özönszerű jelenléte, illetve megjelenése.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Részletösszevonásra elsősorban a 0,5 ha területet el nem érő erdőrészletek esetében kerülhet sor.

3.2. Erdőrészlet megosztásra 5 ha fölötti véghasználatra kerülő, védelmi rendeltetésű erdők tervszerű ütemezése miatt kerülhet sor.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása különösen a jelölő pannon homoki borókás-nyárasok (91N0), és az euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek (91I0)

(felnyíló erdők) esetében, valamint a honvédelmi rendeltetésű, szélsőséges termőhelyen, vagy lövedékektől nem mentesített lőtereken található erdőkben indokolt.

4.2. Szálaló üzemmód megállapítására, vagy átalakító üzemmódban szálaló vágás tervezésére elsősorban az Ócsai Tájvédelmi Körzet 100%-os állami tulajdonban lévő, kőris és éger alkotta láperdőkben, valamint kocsányos tölgyes faállománytípusú erdőben kerülhet sor.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú, természetes, természetszerű és származék erdőben a folyamatos erdőborítottság fenntartása érdekében véghasználat nem tervezhető. Ilyen erdőkben az intenzíven terjedő fafajok kitermelését egyéb termelésként kell tervezni.

5.1.2. A vágásérettségi szakasz felső felébe eső vágásérettségi kor meghatározása a védett faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló természetszerű vagy származék erdők esetében indokolt.

5.1.3. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell végezni:

- a) A borókások kivételével a fenyveseket, valamint az akácok kivételével az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.
- b) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő akác főfafajú erdők területének legalább 15%-án, és a körzeti erdőtervezés során egyeztetésre kerülő, magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácokban az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.
- c) a további akác főfafajú erdő felújítása során az őshonos elegyfajok teljes kíméletével elő kell segíteni a későbbi sikeres erdőszerkezet-átalakítást.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), a puhafás ligeterdők (91E0), a pannon homoki borókásnyárasok (91N0) és az euro-szibériai erdőszyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0);
- b) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a keményfás ligeterdő (91F0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni.

5.2.4. A közösségi jelentőségű, jelölő puhafás ligeterdőben (91E0) és keményfás ligeterdőben (91F0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha az erdő adott erdei élőhelytípusnak megfelelő célállományú természetes felújításának feltételei adottak. Az élőhelyek sérülékenysége miatt egyéb fakitermelés csak az élőhelyek fenntartása vagy helyreállítása érdekében tervezhető.

5.2.5. Faanyagtermelést nem szolgáló erdőben az intenzíven terjedő fafajok visszaszorítását az őshonos fafajok révén biztosítható folyamatos erdőborítás fenntartása mellett végrehajtott egyéb termeléssel kell tervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. Honvédelmi rendeltetésű erdőben erdőszerkezet-átalakítás egyéb erdőfelújítási alternatíva nélkül csak a honvédelmi szempontokkal összhangban tervezhető.

5.3.2. Akác és hazai nyár főfafajú, valamint megfelelő záródású és véghasználati fakészletű, vagy egy hektárnál kisebb területű erdő felújításának tervezése során a sarjzattatás útján történő erdőfelújítást is lehetővé kell tenni.

5.3.3. Az árvízi lefolyási sávban védett természeti területen is olyan faállományösszetételű – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajokból álló –, és térszerkezetű erdőt kell tervezni, hogy azok ne képezzenek mesterséges duzzasztást, hanem segítsék elő a víz lefolyását.

5.3.4. Az árvízvédelmi szempontból fontos töltésselőterek szabadon tartására a tervezés során tekintettel kell lenni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.1.1. Böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holtfa, illetve az utóbbiak kialakulásának elősegítése céljából kitermelt faanyag visszahagyása az erdőben elsősorban a körzetben előforduló, közösségi jelentőségű, faanyaghoz kötött fejlődésű, jelölő bogárfajok – például szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) –, valamint a közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok állományainak megőrzése érdekében indokolt.

6.1.2. A keményfás és puhafás ligeterdők (91F0 és 91E0) felújítása csak olyan módszerrel történhet, ami a gyepterje- és lombkoronaszintet is beleértve biztosítja az élőhelytípus fennmaradását vagy ismételt kialakulását, és az intenzíven terjedő növényfajok elterjedését nem segíti elő. A pótlásokat nagyméretű csemetével javasolt elvégezni.

6.1.3. A homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) jelentős állományának térinformatikai módszerekkel lehatárolt, erdőtervben rögzített élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.1.4. A kiemelt közösségi jelentőségű pannon homoki borókás-nyárasok (91N0) és euroszibériai erdőssztyepptölgyesek (91I0) esetében (felnyíló erdők) az erdőgazdálkodási tevékenység csak az idegenhonos fajok eltávolítására, valamint erdőfelújítási kötelezettség keletkezése esetén az adott élőhelynek megfelelő fafajokkal történő erdőfelújításra terjedhet ki.

6.1.5. A folyamatos erdőszegély kialakulását és fenntartását különösen a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) erdőtervben rögzített élőhelyén kell biztosítani.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Állománytípus	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
Nemes nyáras	Törzskiválasztó gyérítés	10	80
Egyéb	Törzskiválasztó gyérítés	15	40
	Növedékfokozó gyérítés	20	100

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Védett természeti területen található természetes, természet szerű vagy származékerdőben, illetve közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelybe sorolható erdőben az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajfajok (például mezei juhar, korai juhar, magyar kőris, magas kőris, vénic-szil, mezei szil, kecskefűz, madárcseresznye és egyéb vadgyümölcsök) megőrzését.

7.2.2. Természetvédelmi illetve Natura 2000 rendeltetésű, faanyagtermelést nem szolgáló erdőben a folyamatos erdőborítás fenntartása érdekében az intenzíven terjedő fafajok kitermelését erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető üres vágásterületek kialakulását elkerülve, egyéb termelésként kell tervezni.

7.2.3. Gyorsan növényő fajok (nemes nyár, nemes fűz, akác, mézgás éger, magyar kőris, vörös tölgy) esetében a tervidőszakra vonatkozóan szükség szerint két gyérités is tervezhető.

7.2.4. Gyorsan növényő fajok (nemes nyár, nemes fűz, akác, mézgás éger, magyar kőris, vörös tölgy) esetében a tervidőszakra szükség szerint gyérités és véghasználat is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
	elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
Akácok	25-40	20-65	25-65	20-65
Nemes nyárasok	15-25	20-60	15-45	15-50
Hazai nyárasok	20-50	40-150	40-150	20-65
Fenyvesek	40-60	40-100	40-90	40-100
Kocsányos tölgyesek	80-100	80-150	100-150	80-120
Kőrisesek	60-120	60-150	80-150	60-120
Egyéb kemény lombosok	60-120	60-150	60-130	60-130
Égeresek	40-60	40-110	70-110	40-80
Fűzesek	20-50	30-60	30-60	20-60
Egyéb lágy lombosok	20-80	20-110	50-110	20-110

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	7000
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	100
Összesen	7100

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben gyakoribb előfordulású természetes, természetszerű és származékerdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglaltakat kell irányadónak tekinteni. Ezen belül tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak a telepített erdők, valamint a megváltozott termőhelyi viszonyok miatt az elvárt célállománnyal természetes úton nem felújítható erdők esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető

Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
	Tarvágás	Mesterséges felújítás
Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
	Tarvágás	Mesterséges felújítás
Juharosok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
	Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
	Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

7.5.2. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők erdőfelújítása során a tág hálózatban is tartható fafajok – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajok – alkalmazását kell előtérbe helyezni. Az őshonos fafajokkal végrehajtott erdősítés vízborításból eredő másodszori kipusztulása után indokolt az erdőfelújítás idegenhonos fafajokkal történő végrehajtása.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Védett természeti területen és Natura 2000 területen intenzíven terjedő fafajból hagyásfa nem hagyható vissza.

8.2. Turistaút vagy közjóléti létesítmény mellett elhelyezkedő erdő véghasználata során különösen fontos, hogy állékony hagyásfa csoportokat, vagy fasorokat hagyjunk vissza a területen.

8.3. Intenzíven terjedő fafajok visszaszorítása és káresetek elhárítása érdekében tervezett egyéb termelést többszöri visszatéréssel is el lehet végezni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A száraló és átalakító üzemmódú erdők, erdőtömbök feltártságát a kisebb volumenű erdőgazdálkodási tevékenységek gazdaságos végrehajtása, valamint az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében – az egyéb természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett – javasolt növelni, elsősorban sűrűbb közelítő nyom hálózat kialakításával.

9.2. A honvédelmi rendeltetésű erdők feltártságát elsősorban a nagyobb erdőtömbök megközelíthetőségének a javításával indokolt bővíteni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, illetve biztosítja az árhullámok levonulását.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

11.2. Az erdőtervben rögzített alábbi esetekben a fentiekől eltérő vegetációs időszakot kell alkalmazni:

- a) védett geofiton növények (kiemelten a hóvirág (*Galanthus nivalis*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyéül szolgáló erdők esetében a vegetációs időszak február 15-én kezdődik;
- b) fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a nőszőfű fajok (*Epipactis sp.*) előfordulási helyén a vegetációs időszak szeptember 30-ig tart;
- c) kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők esetében – a b) pontban foglaltak kivételével – a vegetációs időszak június 30-ig, a berki tücsökmadár fészkelő helyén július 31-ig tart.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az természetes úton magról nem újítható fel (például az elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyáras, hazai füzes faállománytípusú erdők),
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,

- c)* a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott, valamint
- d)* az átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

12.2. 100%-os állami tulajdonban lévő erdőben készletgondozó használat nem tervezhető.

*9. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez***1. A körzet neve**

Rétköz-Beregi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az erdőtervezési körzet beregi részén magas az őshonos fafajokból álló, természetszerű erdők aránya. Az erdők jelentős része védett vagy fokozottan védett természeti területen helyezkedik el, illetve a Natura 2000 hálózat része.

A körzetbe eső védett természeti és Natura 2000 területekre a Kaszonyi-hegy Természetvédelmi Terület kivételével, természetvédelmi kezelési terv nem került kihirdetésre.

Az erdőtervezési körzetben található Bockereki és Dédai erdőrezervátumok magterületein biztosítani kell a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését.

A körzeti erdőtervezés kiemelkedő célkitűzése a tervezés alá vont erdőterületeken a környezet- és természetvédelmi szempontokkal összhangban álló, fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségeinek biztosítása az egyes közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megteremtésével.

A körzetben folyó erdőgazdálkodás tekintetében – különösen a 100%-os állami tulajdonban lévő, és nem gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőkben – a faanyagtermelés csak az előbbi szempontokkal összhangban lehet cél. Az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során emiatt ezekben az erdőkben törekedni kell az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

Az elmúlt időszakban a térségben – elsősorban az állami erdőgazdaság részéről – elkezdett kísérletek tapasztalatai alapján a Bereg jelentős része alkalmas lehet a természetközeli erdőgazdálkodásra. A körzeti tervezés során az arra alkalmas állományok esetében az erdőgazdálkodót ösztönözni kell a természetközeli erdőgazdálkodásra.

A Tisza árterében az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni az erdők ártéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre (például árvizek gazdálkodást akadályozó hatásai), illetőleg az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Az átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint 15 hektárnál nagyobb területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

3.2. Amennyiben az erdőrészet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületen eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészetet kell kialakítani.

3.3. Állami erdészeti kezelésben lévő erdőterületen – kivéve az előző erdőtervezés óta telepített, magántulajdonban álló területek közé ékelődő erdőket – a tagszámozást változatlanul kell hagyni.

3.4. A magántulajdonban álló területek kellő áttekinthetősége érdekében az erdőtagok és erdőrészek erdőgazdasági azonosítóit a körzeti erdőtervezés során felül kell vizsgálni, és indokolt esetben módosítani kell azokat.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban az erdőrezervátumok védőzónájában található természetes, természetszerű és származék erdők, illetve a 100%-os állami tulajdonban lévő, védett, illetve fokozottan védett természeti területen található, természetes, természetszerű és származék erdők esetében javasolt, ha a termőhelyi és faállományviszonyok ezt lehetővé teszik.

4.2. Száraló vagy átalakító üzemmódú erdőgazdálkodást csak az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám mellett ajánlott folytatni.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódokra való áttérésre különösen a 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben kell törekedni.

5.1.2. Az erdőneveléseket a termőhelynek nem megfelelő vagy erdészeti tájidegen elegyfajok – különös tekintettel az intenzíven terjedő, valamint a főfafaj fejlődését jelentősen akadályozó fajok (különösen zöld juhar, amerikai kőris, bálványfa, akác, kései meggy) – lehetséges mértékű visszaszorítását, illetve az őshonos, lombos elegyfajok megsegítését célzó erélyekkel kell megtervezni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőrezervátumok védőzónájában csak a magterület védelmét és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenység tervezhető.

5.2.2. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi állapotának fenntartása, illetve javítása, valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartásának biztosításával.

5.2.3. Fokozottan védett természeti területen található természetes, természetszerű és származék erdő véghasználatként csak száralóvágás vagy fokozatos felújítógágás tervezhető.

5.2.4. Természetes, természetszerű és származék erdő felújítása csak fokozatos felújítógátás vagy szálalógátás módú véghasználat mellett, és az alkalmazott célállomány főfajaja függvényében természetes mag vagy sarj eredetű, szükség esetén mesterséges kiegészítést is lehetővé tevő erdőfelújítási előírással tervezhető. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, illetve az idős faállomány egészségügyi állapota és reprodukciós képessége ezt nem teszi lehetővé, a tarvágást lehetőség szerint több ütemben, legfeljebb 0,5 hektáros erdőfelújítási területek keletkezésével kell tervezni.

5.2.5. Az erdőnevelések során a termőhelynek nem megfelelő, vagy idegenhonos elegyfajok közül különös tekintettel az intenzíven terjedő, valamint a főfaj fejlődését jelentősen akadályozó fajok (különösen zöld juhar, amerikai kőris, bálványfa, akác, kései meggy) lehetséges mértékű visszaszorítására, illetve az őshonos, lombos elegyfajok közül különös tekintettel a kocsányos és kocsánytalan tölgy, gyertyán, magyar kőris, hegyi, mezei, korai és feketegyűrű juhar, vénic, hegyi és mezei szil, madárcseresznye, zselnicemeggy, házi és barkócaberkenye, kislevelű, nagylevelű és ezüst hárs, mézgás éger, szőrös és közönséges nyír, fehér, fekete és rezgő nyár, fehér, törekeny és kecskefűz, vadkörte és vadalma, valamint a Dédai-erdőben a bükk kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

5.2.6. A későbbiekben szálalógátás, illetve fokozatos felújítógátás fahasználati mód mellett felújítandó, középkorú kocsányos tölgyesekben növedékfokozó gyérités a véghasználatok megkezdéséig tervezhető. A fahasználat célja elsősorban a kocsányos tölgy faegyedek megfelelő koronaszerkezetének kialakítása a magtermés fokozása érdekében.

5.2.7. Védett természeti területen található erdősávok ökológiai és tájképvédelmi szerepének folyamatos fenntartása érdekében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, az őshonos fa- és cserjefajok arányának növelésére, valamint az intenzíven terjedő fajok visszaszorítására.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae* - 91E0), a pannonygyertyános-tölgyesek (91G0) kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) fajokkal, és az euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgy (*Quercus spp.*) fajokkal (91I0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdő nagy folyók mentén (*Ulmion minoris*) (91F0) kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic-szil (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fajokkal.

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyként szolgál,

- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A körzeti erdőtervezés során különösen a közösségi jelentőségű, fához kötött fejlődő közösségi jelentőségű, jelölő bogárfajok (például a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) és fához kötött életmódú közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok (például tavi denevér (*Myotis dasycneme*) és a harkályfajok) életfeltételeinek megőrzésére kell figyelemmel lenni. Ennek érdekében az erdőkben a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy az biztosítsa az idős, nagyméretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét.

5.3.4. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. Partvédelmi, talajvédelmi, mezővédő és tájképvédelmi rendeltetésű erdőkben elsődleges cél az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartása, például a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával.

5.4.2. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek által érintett erdőrészek leíró lapjának szöveges megjegyzésében a nyilvántartás tényét, valamint a konkrét adatokkal és tényekkel alátámasztott, az erdőgazdálkodás tekintetében alkalmazandó korlátozásokat szerepeltetni kell.

5.4.3. Az árvízi lefolyási sávban védett természeti területen is olyan faállomány összetételű – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajokból álló –, és térszerkezetű erdőt kell tervezni, hogy azok ne képezzenek mesterséges duzzasztást, hanem segítsék elő a víz lefolyását.

5.4.4. Az árvízvédelmi szempontból fontos töltéselőterek szabadon tartására a tervezés során tekintettel kell lenni.

6. A védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőnevelések során az intenzíven terjedő elegyfajok közül különösen az akác, az amerikai kőris, a zöld juhar, a bálványfa és a kései meggy lehetséges mértékű visszaszorítására kell kiemelt figyelmet fordítani. Ennek érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban vegyszeres ápolás is végezhető.

6.1.2. Erdőszerkezet-átalakítással járó erdőfelújítás során biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő és őshonos fafajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fafajok hatékony visszaszorítását.

6.1.3. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.1.4. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.5. Az őshonos fajok uralta hagyásfa csoportban az elegyedő akác, és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fafaj egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holtfa visszahagyása az erdőben elsősorban a körzetben előforduló, közösségi jelentőségű, faanyaghoz kötött fejlődésű, jelölő bogárfajok (például a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)), valamint a közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok (például a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), a fekete harkály (*Dryocopus martius*) és a tavi denevér (*Myotis dasycneme*)) állományainak megőrzése érdekében, különösen a kocsányos tölgy főfafajú erdőkben indokolt.

6.2.2. Az erdőszegély fenntartására és kialakulásának elősegítésére különösen a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, valamint a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), az erdélyi kurtalábú szöcske (*Pholidoptera transsylvanica*), a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), illetve a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) Natura 2000 jelölő fajok élőhelyein kell kiemelt figyelmet fordítani. A felsorolt fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása szempontjából fontos szempont még az erdei tisztások hosszú távú fennmaradása is.

6.2.3. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) előfordulási helyén különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.

6.2.4. A bánáti csiga (*Chilostoma banaticum*) élőhelyén – kiemelten az enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdőkben (91E0), illetve a keményfás ligeterdőkben (91F0) – mellőzni kell az élőhely kiszáradását okozó erdőgazdálkodási tevékenységeket, illetve a fakitermelések során a földön fekvő gallyakat, fatörzseket vissza kell hagyni a területen.

6.2.5. Az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítása érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.2.6. A beregi tőzegmohás lápok védelméhez elengedhetetlen a környező zárt erdők (pufferzóna) védelme. Ezekben az erdőkben például a kiterjedt véghasználatok mellőzésével törekedni kell a minél folyamatosabb erdőborítást biztosító erdőgazdálkodásra, továbbá kiemelt cél az intenzíven terjedő fa- és cserjefajoktól mentes erdőszegélyek fenntartása.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.3.1. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők véghasználatát – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

6.3.2. Tájképvédelmi rendeltetésű erdők esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, így minél magasabb vágásérettségi kor alkalmazására, illetve véghasználatok esetén az őshonos fákból és cserjékből álló, állékony erdőszegély visszahagyására.

6.3.3. Az erdőtervezési körzet területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken az erdőfelújítások során a tuskózás nélküli, és a 30 cm-nél nem mélyebb talajelőkészítést előnyben kell részesíteni. Az erdősitések során a kialakult terepi formákat, morfológiai alakzatokat meg kell tartani.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek védelme tekintetében a szaporodási és utódnevelési időszak március 15-től augusztus 15-ig tart.

6.4.2. Fokozottan védett madár lakott fészkeknek 100 méteres környezetében véghasználat – száralóvágás kivételével – nem végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Faállománytípus	Előhasználati mód	m ³ /ha*	
		min.	max.
Nemes nyaras	Törzskiválasztó gyérités	15	100
Egyéb faállománytípus	Törzskiválasztó gyérités	10	45
	Növedékfokozó gyérités	20	80

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. pontban lévő táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban többszöri erdőnevelést is lehet tervezni.

7.2.3. Jól záródott, de még folyamatban lévő erdősítések esetén – főleg gyorsan növény lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.4. Az I-III. fatermési osztályba tartozó erdőkben többszöri tisztítás, illetve törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.2.5. Nemes nyarasokban erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.6. A tömbös vagy mozaikos elegyedésű, intenzíven terjedő fafajok eltávolítása érdekében szükséges fakitermelést erdőnevelésként csak akkor lehet megtervezni, ha annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú, összefüggő, üres vágásterület nem alakul ki. Egyéb esetben önálló erdőrésztlet kialakítás, valamint véghasználat és erdőfelújítás megtervezése szükséges.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	90-125	90-120
Kocsányos tölgyesek	80-110	90-120	90-120	90-120
Kőrises kocsányos tölgyesek	80-100	90-110	90-120	90-120
Akácosok	25-40	25-35	25-35	25-35
Amerikai kőrisesek	40-60	40-60	25-40	25-40
Egyéb kőrisesek	70-100	70-100	80-100	70-100
Egyéb kemény lombosok	50-80	50-80	50-80	50-80
Nemes nyarasok; nemes fűzesek	15-35	15-40	15-30	15-40
Hazai nyarasok	25-40	40-50	40-60	40-50
Fűzesek	25-40	30-40	40-50	35-50
Egyéb lágylombosok	40-70	50-80	50-80	50-80
Fenyvesek	50-70	50-80	50-70	50-70

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámjai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	3400
fokozatos felújítógágás és szálalógágás tervezett redukált területe	600
Összesen	4000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni. Ennek érdekében indokolttá válhat egyes erdőrészeket vágásérettségi korának a vágásérettségi szakasz alsó határértékéhez közelítése.

7.5.2. Kocsányos tölgy és magyar kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, legfeljebb 50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással indokolt tervezni.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén kétféle erdőfelújítási lehetőséget kell tervezni az elvárt elegyfajok meghatározásával.

7.5.5. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők erdőfelújítása során a tág hálózatban is tartható fafajok – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajok – alkalmazását kell előtérbe helyezni. Az őshonos fafajokkal végrehajtott erdősítés vízborításból eredő másodszori kipusztulása után indokolt az erdőfelújítás idegenhonos fafajokkal történő végrehajtása.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőreszlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőreszletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.2. Fokozatos felújítóvágás esetében a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során az erdészeti tájban őshonos elegyfajokat lehetőség szerint kímélni kell.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítő nyom hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Terepi faanyagmozgatást és készletezést az erdőtervben is rögzítetten védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyeül szolgáló tisztásokon, gyepeken csak fagyott talajviszonyok mellett szabad végezni.

10.2. Az átalakító üzemmódú erdőben végrehajtott fokozatos felújítógátások és száralógátások során kitermelt faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas technológia, illetve berendezés alkalmazása esetén legalább elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközelíteni.

10.3. Faanyagmozgatás során törekedni kell az erdei vízfolyások, vízbázisok és vizes élőhelyek védelmére.

10.4. Erdei rakodóknak, és készletező helyeknek a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területe mellett elsősorban a nyiladékok és erdei utak, valamint a természetvédelmi védelem alatt nem álló tisztások szolgálhatnak. Ezek kialakítása, illetve használata során nagy figyelmet kell fordítani a környező területek cserje és lágyszárú növényzetének megóvására.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az természetes úton magról nem újítható fel (például a hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdők), vagy a természetes úton sarjról való felújításának nincs akadálya (például az égeres faállománytípusú erdők),
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha a véghasználatot követően fafajeseres erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha az erősen károsodott,
- d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben, valamint
- e) az átmeneti, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

12.2. A természetvédelmi rendeltetésű erdők erdőszerkezet-átalakításának tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

- a) a nemes nyáras faállománytípusú erdőt a soron következő erdőfelújítás során – amennyiben ez összhangban áll az árvízvédelmi szempontokkal is – át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és erdészeti tájhozos fafajokból álló erdőkké;

- b) a lucfenyvesek, vörös tölgyesek erdőszerkezet-átalakítását a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt meg kell kezdeni, ennek érdekében indokolt lehet a 7.3 pontban meghatározott vágásérettségi szakaszok alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor megállapítása;
- c) az intenzíven terjedő fajokból álló (például akác, zöld juhar, amerikai kőris főfajú) állományok erdőszerkezet-átalakítását a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt meg kell kezdeni, ennek érdekében indokolt lehet az erdőrészlet megosztása és a 7.3 pontban meghatározott vágásérettségi szakaszok alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor megállapítása.

*10. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez***1. A körzet neve**

Szerencsi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdeinek döntő része a Natura 2000 hálózathoz tartozik. Mindennek eredményeképpen a körzeti erdőtervezés kiemelkedő célkitűzése a tervezés alá vont erdőterületeken a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségeinek biztosítása mellett az egyes közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megteremtése.

Az erdők gazdasági funkciói döntően érvényesíthetők, azzal a kitételrel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

Az erdőtervezési körzet egy része a Bodrog és Tisza folyók hullámterében található. Itt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni a hullámtéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre, illetőleg az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A védett természeti területen lévő erdőkben kiemelt szempont, hogy az erdőrészetek határai a természetes erdőállomány-típusok határait kövessék.

4. Az üzem módok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzem módra való áttérés elsősorban a védett természeti területen álló erdők esetében javasolt.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai**5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők**

5.1.1. A természetvédelmi célok, illetve azok elérését lehetővé tevő erdőgazdálkodási tevékenységek szempontjából eltérő erdőfoltokat lehetőség szerint önálló erdőrészetként le kell választani, vagy amennyiben arra mód van, az egyes erdőgazdálkodási tevékenységeket az erdőrészet egyes részterületein eltérő módon kell tervezni.

5.1.2. A Bodrog a Tisza és a Hernád folyót szalagszerűen kísérő puhafás ligeterdőkben a parti sávától számított 30 méteren – a Hernád folyó esetében 20 méteren – belül fakitermelés csak árvízvédelmi célból, illetve az idegenhonos fafajok eltávolítása érdekében végezhető.

5.1.3. A meredek, véderdő jellegű erdőkben fakitermelés csak az idegenhonos fafajok eltávolítása céljából tervezhető.

5.1.4. Az erdőneveléseket, a készletgondozó használatot, valamint a bontás jellegű véghasználatokat az erdő természetességi állapotának és változatosságának lehetséges mértékű javítása, illetve megőrzése érdekében az őshonos, lombos elegyfajok kíméletével, valamint az idegenhonos fafajok lehetséges mértékű visszaszorításával kell tervezni.

5.1.5. Természetes, természetszerű és származék erdők felújítása csak fokozatos felújítógátás vagy szálalóvágás véghasználati mód, és a lehetséges mértékben elnyújtott véghasználati időszak mellett, valamint az alkalmazott célállomány főfafaja függvényében természetes mag vagy sarj eredetű, szükség esetén mesterséges kiegészítést is lehetővé tevő erdőfelújítási előírással tervezhető.

5.1.6. A Bodrogszegi Vár-hegy Természetvédelmi Területen a várhegy tető jelenlegi „Kopár, terméketlen terület” (TN) egyéb részlet besorolását meg kell tartani, határmódosítás nem indokolt.

5.1.7. Az akácok kivételével a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló erdők erdőszerkezet-átalakítását a potenciális erdőtársulásnak megfelelő célállománytípussal a soron következő véghasználat után el kell végezni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0) és a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0);
- b) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdő nagy folyók mentén (91F0) kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic-sszil (*Ulmus laevis*) és mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) vagy magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*) fajokkal (*Ulmion minoris*) és a pannon cseres tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található, vagy
- d) amely közösségi jelentőségű jelölő madárfajok (például fekete gólya (*Ciconia nigra*), barna kánya (*Milvus migrans*), békászó sas (*Aquila pomarina*), darázsölyv (*Pernis*

apivorus), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*)) jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál.

5.2.3. A Hernád-völgy és Sajóládi-erdő (HUAN 20004), a Bodrogzug és Bodrog hullámtere (HUBN20071), valamint a Felső-Tisza (HUHN20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) élőhelytípusba tartozó fűz- és nyárligeterdők (*Leucoja aestivi-Salicetum albae*, *Senecioni sarracenicici-Populetum albae*, *Carduo crispi-Populetum nigrae*), valamint a keményfás ligeterdők (91F0) esetében:

- a) az erdősítési célállománytípusok tervezése során törekedni kell az őshonos fafajokból álló, elegyes célállománytípus alkalmazására;
- b) az erdőnevelések tervezése során elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például magas kőris, mezei szil, vénic-szil, törékeny fűz,) megőrzését;
- c) a keményfa ligeterdők (91F0) esetében javasolt a fokozatos áttérés valamely folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodásra;
- d) a véghasználatok tervezése során tarvágás és egyenletes bontással járó felújítóvágások helyett lehetőség szerint csoportos-lékes felújítóvágásokat vagy szálalóvágásokat kell előírni.

5.2.4. A Tokaji Kopasz-hegy (HUBN20072), a Bodrogszegi Vár-hegy (HUBN20073), a Mádi Bomboly-bánya (HUAN21008), a Mádi Kakas-hegy (HUAN21009), valamint a Tállyai Patócs-hegy-Sátor-hegy (HUBN20074) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken

- a) a kontinentális sztyeppcserjésekkel (*Prunetum fruticosae*, *Prunetum tenellae*), valamint a közösségi jelentőségű és a kijelölés alapjául szolgáló a szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), a szubpannon sztyeppék (6240) és a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubercens-szel* (91H0) élőhelytípusokkal határos erdőrészekben a fakitermelések tervezése során elő kell írni a jelenlévő, intenzíven terjedő fafajok (például akác) visszaszorítását, valamint az erdőszegélyek és cserjefoltok kíméletét;
- b) a pannon molyhos tölgyesek (91H0) véderdő jellegű állományaiban fakitermelés csak az idegenhonos fafajok kitermelése céljából tervezhető;
- c) a pannon cseres(kocsánytalan) tölgyesek (91M0), és a gyertyános-(kocsánytalan) tölgyesek (91G0) esetében:
 - ca) az erdőfelújítási előírások megállapítása során törekedni kell az őshonos fafajú célállománytípusok alkalmazására, és
 - cb) a véghasználatok tervezése során tarvágás és egyenletes bontással járó felújítóvágás helyett lehetőség szerint csoportos-lékes felújítóvágást vagy szálalóvágást kell előírni.

5.2.5. A Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz (HUBN10001) és a Felső-Tisza (HUHN10008) különleges madárvédelmi területeken található erdőkben

- a) kiemelt fontosságú az idős, az erdészeti tájban őshonos kőrises faállománytípusú erdők védelme, hosszú távú megőrzésük biztosítása;
- b) a keményfás ligeterdők (91F0) esetében javasolt a fokozatos áttérés valamely folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódra;
- c) az erdőnevelések tervezése során az erdészeti tájban honos, lombos fafajok arányának javítása érdekében az amerikai kőris, bálványfa és zöld juhar fafajok lehetséges mértékű visszaszorítását elő kell írni;

- d) az erdőfelújítások tervezése során, ahol arra lehetőség van, a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők helyén keményfás ligeterdő létrehozására kell törekedni.

5.2.6. A Felső-Tisza (HUHN20001) és Bodrogzug és Bodrog hullámtere (HUBN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen található erdőkben

- a) a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:
- aa) a közösségi jelentőségű keményfás ligeterdő (91F0), és
- ab) a kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) az a) pontban felsorolt jelölő erdei élőhelytípusok esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására;
- c) a közösségi jelentőségű, fához kötött fejlődő közösségi jelentőségű, jelölő rovarfajok (például szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és fákhoz kötött életmódú közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok (például tavi denevér (*Myotis dasycneme*) és a harkályfajok) életfeltételeinek megőrzése érdekében a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy az biztosítsa az idős, nagyméretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét;
- d) a tisztítások és nevelővágások során az erdészeti tájban őshonos kísérőfajok közül különösen a magas kőris, mezei szil, vénic-szil, tatárjuhar és mezei juhar fafajokat kell kímélni;
- e) a keményfás ligeterdő (91F0) élőhelytípusok esetében a vágásérettségi kort 110 évben, a véghasználati időszak hosszát 40 évben javasolt megállapítani;
- f) a puhafás ligeterdő jellegű hazai nyarasokban és hazai füzesekben a vágásérettségi kort 55 évben, a véghasználati időszak hosszát 30 évben javasolt megállapítani;
- g) természetszerű erdők véghasználatának tervezése során idős, odvasodó faegyedek, valamint álló- és fekvő holt faanyag visszahagyását lehetőség szerint fehér nyár és fekete nyár fafajokból kell biztosítani; valamint
- h) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást – amennyiben a termőhelyi viszonyok lehetővé teszik, keményfás ligeterdő létrehozását megcélózva – alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A talajvédelmi rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, például a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújuló képességének a fenntartásával.

5.3.2. Az árvízi lefolyási sávban védett természeti területen is olyan faállományösszetételű – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajokból álló –, és térszerkezetű erdőt kell tervezni, hogy azok ne képezzenek mesterséges duzzasztást, hanem segítsék elő a víz lefolyását.

5.3.3. Az árvízvédelmi szempontból fontos töltéselőterek szabadon tartására a tervezés során tekintettel kell lenni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Kímélni kell az erdőgazdálkodó hozzájárulásával kijelölt turistaútvonalak jelzéseit hordozó fákat.

6.1.2. Kerülni kell a közjóléti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát.

6.1.3. A kijelölt vagy rendszeresen használt turistaútvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (például kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő tájékoztatásról.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A vízgazdálkodási rendeltetésű erdők kivételével a fakitermelések végrehajtása során az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban honos fafajú idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek), valamint a 15 cm-nél vastagabb álló holtfák és odvas fák nem termelhetők ki.

6.2.2. Tarvágás során az őshonos lombos állományrészek hagyásfaként vagy hagyásfa csoportként visszahagyandók.

6.2.3. A „TN” erdőtervi jelű egyéb részletek területén található fák kitermelése tilos.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az odvas fatörzsekhez, illetve álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű és a kijelölés alapjául szolgáló fában fejlődő bogárfajok mint például a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), valamint a közösségi jelentőségű és a kijelölés alapjául szolgáló denevérfajok állományainak fennmaradása érdekében, és különösen a közösségi jelentőségű, jelölő közép fakopáncs (*DendrocoposLeiopicus medius*), a fekete harkály (*Dryocopus martius*), a hamvas küllő (*Picus canus*), az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) és a kék galamb (*Columba oenas*) fészkelőhelyén a záródásbontás jellegű fakitermelések során a 15 cm-nél vastagabb, őshonos lombos fafajú holt- és odvas fákból 5 m³/ha mennyiségben vissza kell hagyni a területen. A felsorolt harkályfajok esetében hagyásfákat, vagy hagyásfa csoportokat a véghasználatok során is vissza kell hagyni.

6.3.2. Az erdőnevelések során az intenzíven terjedő fafajok közül különösen az akác, a zöld juhar, az amerikai köris és a gyalogakác őshonos növényekre nézve kíméletes eltávolítására kell kiemelt figyelmet fordítani. A közösségi jelentőségű szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) és a pannon molyhostölgyesek (91H0) esetében, valamint a magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) megőrzése érdekében a nevelővágások végrehajtása során az idegenhonos fafajok közül különösen az erdei- és feketefenyő, az akác, ezüstfa és bálványfa egyedek visszaszorítását, a túl nagy árnyékolással bíró cserjésekben a szelektív cserjeritkítás végrehajtását, valamint az őshonos fa- és cserjefajok közül a molyhostölgj

(*Quercus pubescens*), a rezgő nyár (*Populus tremula*), a vastaggallyú körte (*Pyrus nivalis*) és a törpemandula (*Amygdalus nana*) kíméletét kell biztosítani.

6.3.3. A kontinentális sztyeppcserjésekkel (*Prunetum fruticosae*, *Prunetum tenellae*), valamint a szubkontinentális peripannon cserjésekkel (40A0) határos erdőben a fakitermelések végrehajtása során kiemelt figyelmet kell fordítani az erdőszegélyek és cserjefoltok védelmére.

6.3.4. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.3.5. A pannon molyhos tölgyes (91H0, *Corno-Quercetum petraeae*) erdőkben fakitermelés csak az idegenhonos fafajok kitermelése céljából, kíméletes közelítési technológia mellett végezhető, a vegetációs időszakon kívül.

6.3.6. A közösségi jelentőségű madárfajok élőhelyeül szolgáló erdőben hagyásfát, hagyásfa csoportot, valamint álló holtfát a természetvédelmi szempontokkal összhangban kell visszahagyni a területen.

6.3.7. Különleges madárvédelmi területeken előforduló Natura 2000 jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Barna kánya (*Milvus migrans*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

c) Fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), hamvas küllő (*Picus canus*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

d) Uhu (*Bubo bubo*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fészkelő helyek közvetlen környezetében erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor (véderdők, terméketlen területek).

e) Békászó sas (*Aquila pomarina*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül

erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

- f) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – augusztus 15.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
- g) Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – június 30.
A fészek szélétől számított 300 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 50 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- h) Kék galamb (*Columba oenas*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.
A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- i) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.
- j) Lappantyú (*Caprimulgus europaeus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: május 1. – július 15.
A bokorerdő-jellegű és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor.
- k) Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
- l) Parlagi sas (*Aquila heliaca*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
- m) Uráli bagoly (*Strix uralensis*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 100 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Az urali bagoly fészket tartó fa a fakitermelések során nem termelhető ki. A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A hullámtér árvízi levezető sávjában található erdőkben a nagyterületű végvágások részterületeinek kijelölése alkalmával figyelembe kell venni, hogy a felújítás során a sorokat a nagyvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kialakítani.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. Az urali bagoly fészket tartó fa a fakitermelések során nem termelhető ki.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

7.1.1.1. Gyorsan növő lágy lombos faállománytípusok esetében:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	50
Növedékfokozó gyérítés	30	80

7.1.1.2. Egyéb faállománytípusok esetében:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	20	35
Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Védelmi		
		Természetvédelmi	Natura 2000	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	90-140	100-150	100-150	100-150
Gyertyános-tölgyesek	90-130	100-140	100-140	100-150
Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90-120	100-130	100-130	100-150
Sarjeredetű kocsánytalan tölgyesek	80-120	90-120	90-120	90-150
Gyertyánosok	70-90	80-100	80-100	80-100
Akácok	30-60	30-60	30-60	30-60
Fenyvesek	50-80	50-100	50-80	50-100
Hazai nyárasok	50-70	50-70	50-70	50-70
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	20-40	20-40	20-40	20-40

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1250
fokozatos felújítívágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1250

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természeteszerű valamint származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról nem újítható fel,
- a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdőkre),
- átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítívágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.3. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

7.5.4. Az erdők faanyagtermelésből származó hozamainak hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

7.5.5. A gazdasági rendeltetésű, hullámtéri, nemes nyár termőhelyen álló nemes nyárasok erdőfelújítását egyik változatként nemes nyár célállománytípussal kell megtervezni, mivel azok őshonos állományokká alakítása a termőhelyi, vízjárási viszonyokat és a vízügyi követelményeket figyelembe véve jelentős kockázatot jelentenek.

7.5.6. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők erdőfelújítása során a tág hálózatban is tartható fafajok – egyéb lehetőség hiányában akár idegenhonos fafajok – alkalmazását kell előtérbe helyezni. Az őshonos fafajokkal végrehajtott erdősítés vízborításból eredő másodszori kipusztulása után indokolt az erdőfelújítás idegenhonos fafajokkal történő végrehajtása.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – a szálaló erdőszerkezet tervezett térbeli rendjéhez igazodva, változó erélyekkel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A tervszerű erdőgazdálkodás minél kisebb kockázatok mellett történő megvalósíthatósága érdekében indokolt az erdők – különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők – feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáróhálózat javítása.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Erdei faanyag időszakos rakodására, vagy készletezésére elsősorban ott kerülhet sor, ahol a területet az előző 10 év folyamán használtak már ilyen tevékenységre.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

*11. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez***1. A körzet neve**

Tamási erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az erdők jelentős része génmegőrzési célú, különleges rendeltetésű vadászterület és egyben vadaskert.

A körzet egy része a Natura 2000 hálózathoz tartozik.

Az erdők gazdasági funkciói döntően érvényesíthetők, azzal a kitételrel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Vadaskert elsődleges rendeltetésű erdőkben vágásos üzemmód megállapítása, illetve engedélyezése javasolt.

4.2. A 100%-os állami tulajdonban lévő, parkerdő rendeltetésű erdők esetében javasolt a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés.

4.3. A száraló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása, valamint az erdők megfelelő feltártsága.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai**5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők**

5.1.1. Közjóléti rendeltetésű fenyvesekben fokozatos felújítóvágás is tervezhető.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Természetes, természetszerű és származék erdőkben az alkalmazott célállomány főfafaja függvényében természetes mag vagy sarj eredetű, szükség esetén őshonos fafajokkal való mesterséges kiegészítést is lehetővé tevő erdőfelújítás tervezhető.

5.2.2. Az erdészeti tájidegen főfafajú, véghasználatra tervezett erdők felújítását idegenhonos fafajokkal (az intenzíven terjedő fafajok közül csak az akáccal) is lehet tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. Az erdőnevelések tervezése során erdei- vagy feketefenyő főfafajú erdők esetében kiemelt figyelmet kell fordítani az őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.3.4. Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) esetében a zavartalan életteret igénylő állat- és növényfajok ökológiai igényeinek biztosítása érdekében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos, vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű, gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5.4.2. A talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni, többek között a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújuló képességének a fenntartásával.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Kerülni kell a közjóléti nyomvonalak közelítésre, valamint készletezésre történő használatát.

6.1.2. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fafajokra – vissza kell szorítani. Az erdei- vagy feketefenyves főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fafajok előretörését.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A nevelővágások végrehajtása során különösen a rezgőnyár faegyedek megőrzésére kell figyelemmel lenni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A cserjeszint védelmére különösen az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.2. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, így például a közösségi jelentőségű nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) védelme érdekében fontos.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai:

- a) Rétisas (*Haliaeetus albicilla*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – június 30.
- b) Békászó sas (*Aquila pomarina*)
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. - augusztus 31.
- c) Fekete gólya (*Ciconia nigra*)
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – július 31.
- d) Barna kánya (*Milvus migrans*)
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.
- e) Darázsölyv (*Pernis apivorus*)
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 31.

6.4.2. Fokozottan védett madárfaj lakott fészkének legfeljebb 400 méteres környezetében szaporodási és utódnevelési időszakban erdőgazdálkodási tevékenység csak indokolt esetben (például a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlenül fontos erdőművelési munkák), a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon végezhető.

6.4.3. Fokozottan védett madárfaj fészkének 100 méteres környezetében fakitermelés csak kivételesen indokolt esetben, a fészkelőhely károsodása nélkül végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	10	50
Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A megtervezésre kerülő előhasználat módja illetve erélye erdőrészt színten függ a faállománytípustól, a fafajok korától és fatermési osztályától, a gazdálkodás céljától, valamint a beavatkozások sűrűségétől.

7.2.2. A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt tisztítást legfeljebb két, gyérítést – átmeneti, kultúrerdők vagy faültetvények kivételével – legfeljebb egy alkalommal lehet tervezni.

7.2.3. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a magyar tölgy – megőrzését.

7.2.4. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú, illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot, amennyiben az erdő nevelővágást egyébként nem igényel, és amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

7.2.5. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	95-110	-	-	105-130
Gyertyános kocsánytalan tölgyesek	85-105	100-130	95-120	95-120
Gyertyános kocsányos tölgyesek	85-105	100-130	95-120	95-120
Kocsánytalan tölgyesek	80-100	100-120	90-110	90-110
Kocsányos tölgyesek	80-100	100-120	90-110	90-110
Cseresek	75-95	90-110	85-105	85-105
Molyhos tölgyesek	-	110-130	-	100-130
Akácosok	30-45	35-50	30-45	35-50
Gyertyánosok	65-85	80-100	75-95	80-100
Juharosok	55-75	70-90	-	70-90
Kőrisesek	65-85	80-100	-	80-100
Vörös tölgyesek, fekete diósok	70-90	80-100	70-90	80-100
Egyéb kemény lombosok	50-75	60-90	50-90	60-90
Nemes nyárasok	25-35	30-45	25-35	30-45
Nemes fűzesek	30-45	35-50	30-45	35-50
Hazai nyárasok	35-50	-	-	40-60
Hazai fűzesek	35-50	45-60	40-55	40-55
Égeresek	50-70	-	60-80	60-80
Hársasok	60-80	70-90	70-90	70-90
Egyéb lágy lombosok	25-60	30-70	25-70	30-70
Fenyvesek	50-80	60-90	50-90	60-90

7.3.1. A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	2400
fokozatos felújítógátás és szálalógátás tervezett redukált területe	500
Összesen	2900

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról nem újítható fel (különös tekintettel a kocsányos tölgyes, égeres, hazai nyáras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdőkre),
- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatához kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a cseres, gyertyános, juharos, kőrises, hársas illetve kocsányos tölgyes faállománytípusú erdőkre),
- c) átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. A véghasználati időszak fokozatos felújítógátás esetén sem lehet rövidebb vegetációs években számolva:

- a) amennyiben az erdőrészletben az első véghasználat jellegű fakitermelésnél min. 70% záródású újulati szint jelen van, akkor 1 évnél;
- b) egyéb erdőkben 2 évnél.

7.5.3. Szállalóvágást a körzetben a nagyobb, egykorú erdőtömbökben, elsősorban gyertyános-és kocsánytalan tölgyes, valamint átalakító üzemmódú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell tervezni.

7.5.5. Az erdőfelújítások tervezése során meg kell határozni az erdősítési célállomány keretében elvárt elegyfajokat is.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Erdőnevelési munkák során az idegenhonos főfafajú erdőkben minden őshonos elegyfaj kímélendő.

8.2. Álló holtfát a fakitermelés során visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.3. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfajok további fejlődését.

8.4. A fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fajok alkotta alsó szint előretörését az erdőnevelési beavatkozások során elő kell segíteni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása – üzemmódtól függetlenül – javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell végezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A 100 %-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú, kocsányos tölgyes, hazai nyáras, mézgás égeres, illetve hazai füzes faállománytípusú erdőben, ha természetes úton magról nem újíthatók fel,
- b) a származék erdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő (például cseres, gyertyános, hársas, kőrises, juharos) faállománytípusú erdőben, ha véghasználata során fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
- c) a természetszerű vagy származék erdő természetességi állapotú erdőben, ha erősen károsodott, valamint
- d) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

12. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Zalakovári erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben az erdők természetességi állapota összességében az országos átlagnál kedvezőbb. Az erdőtervezés során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására.

A körzet erdei továbbá lehetőséget biztosítanak a természetkímélő erdőgazdálkodási eljárások szélesebb körű alkalmazására is. Ennek érdekében a körzeti erdőtervezés során rendeltetéstől függetlenül csökkenteni indokolt a tarvágások és a mesterséges erdőfelújítások arányát.

A körzetben kiemelten kell figyelni a Balaton törvényben megfogalmazottak érvényre jutására. Tervezés során egyedi, a közjóléti és tájmegőrzési szempontokat is figyelembe vevő eljárásokat kell alkalmazni.

Az akác és bálványfa jelentős arányú térhódítása miatt ezen fafajok további terjedésének a megakadályozása, illetve az előfordulásuk visszaszorítása kiemelt feladat a körzetben.

A jelentős területet elfoglaló, határ-termőhelyen álló, labilis egészségi állapotú extrazonális bükkösök természetes felújításának és ezzel szoros összefüggésben véghasználatának megtervezésénél alapelv, hogy elegendő gazdag állományok jöjjenek létre, s ha a feltételek ezt lehetővé teszik, akkor a főfafaj ne bükk, hanem kocsánytalan tölgy legyen.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint az átlagosnál nagyobb, 5-20 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása a szélsőséges termőhelyen – például homokbuckán – álló erdők, valamint a megváltozott termőhelyi viszonyok (csökkenő vízellátás) következtében pusztuló égeresek és hazai nyarasok esetében indokolt.

4.2. Védett természeti területen található ökológiailag állékony, de gazdasági értéket kevésbé jelentő erdők esetében a körzeti erdőtervezés során faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítását kell javasolni az erdőgazdálkodó részére.

4.3. Közjóléti rendeltetésű parkerdők és gyógyerdők esetében, arra alkalmas termőhelyeken és állományjellemzők esetén javasolt a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés.

4.4. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a Csörnyeberek Erdőrezervátumnak jelölt területen, vagy annak majdani védőzónájában álló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Az erdőtervezés során meg kell győződni a fejlesztési tervekben rögzített funkciók és a valóság viszonyáról, illetve meg kell ismerni a tulajdonos (gazdálkodó) elképzeléseit is.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása azt indokolja, vagy szükségessé teszi, a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve tarvágás is tervezhető.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, természetes mag eredetű erdőfelújítás és erdőszerkezet-átalakítás tervezése indokolt.

5.2.3. A hozamkiegyenlítés, illetve a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a nagyobb, összefüggő védett természeti területeken természetes, természetszerű vagy származék erdőkből, lehetőleg egyenletes térbeli eloszlásban, mindig legyen idős erdő.

5.2.4. A természetes, természetszerű vagy származék erdők véghasználata során a nagy, egybefüggő véghasználati területek a faállomány élőfakészletének 5%-os mértékéig, a 8.2. pontban meghatározott szempontok szerint hagyásfákat (például odvas fák visszahagyása), illetve inkább hagyásfa csoportokat kell visszahagyni a területen. Az utóbbi esetben kevesebb, de minél nagyobb területű hagyásfa-csoport kialakítására kell törekedni. Ezek elhelyezkedése épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

5.2.5. A homoki határ termőhelyeken álló erdőkben az erdőszerkezet-átalakítást a talajvédelmi szempontok elsődlegessége miatt egyes esetekben indokolt elhagyni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános tölgyesek (91G0);
- b) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdő (91F0).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A jelölő erdei élőhelyek közül a tölgyes és bükkös faállománytípusú erdők esetében a 80 évnél idősebb faállományok aránya Natura 2000 területenként a jelenlegi mértékhez viszonyítva nem csökkenhet. Az Alsó Zala-völgy (HUBF20037) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen található tölgyesek esetében ez az arány a jelenlegi mértékhez viszonyítva legfeljebb 20%-kal csökkenhet.

5.3.4. A felújítógágás használati mód helyett szálalóvágás tervezését a talaj- és lágyszárú szint elemeinek, az erdőklímának és a társulások alkotóelemeinek a megőrzése, az élőhely-változás ütemének mérséklése indokolhatja.

5.3.5. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A Galambok községben a Sagoti erdőtömbben lévő parkerdő autós pihenő funkcióját az erdőtervezés során felül kell vizsgálni.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A véghasználatok során hagyásfákat, vagy hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban akkor is vissza kell hagyni a területen, ha a közelben faanyagtermelést nem szolgáló erdő is található.

6.2.2. Hagyásfaként az erdészeti tájban őshonos fafajú, Natura 2000 hálózat részeként is kijelölt terület esetén a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípust is meghatározó fafajoknak kell dominálniuk, emellett javasolt, az egyedi jellegzetességgel bíró faegyedek meghagyása is.

6.2.3. Az idegenhonos fafajok, egyes özöngyomok, valamint az erdőfelújítást akadályozó egyéb cserje- és lágyszárú növényfajok visszaszorítása érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban vegyszeres beavatkozás is végezhető.

6.2.4. Az erdei életközösség xilofág illetve odúlakó fajai életlehetőségeinek a biztosítása érdekében a természetes, természetszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó

gyérítési kortól hektáronként legalább 5 m³ álló és fekvő holtfa folyamatos jelenlétét kell biztosítani.

6.2.5. Az erdőnevelések során az erdőtársulások kísérő elegyfafajai közül elsősorban a hárs, kőris, szil, berkenye fajok, a madárcseresznye és egyéb vadgyümölcs fajok visszahagyására kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.6. A földvárak területén mindennemű erdőgazdálkodási beavatkozást csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban lehet végezni. A munkavégzésre csak a téli időszakban, fagyott talajon kerülhet sor.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A fakitermelések jelölő állatfajok védelme érdekében elrendelt időbeli korlátozások a kitermelt faanyag rakodóról való kiszállítására is vonatkoznak.

6.3.2. Az erdei életközösség xilofág illetve odulakó fajai életlehetőségeinek a biztosítása érdekében a természetes, természetszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó gyérítési kortól hektáronként legalább 5 m³ álló és fekvő holtfa folyamatosan jelenlétét kell biztosítani. A véghasználatot követően a holtfa jelenlétét a hagyásfa csoportokban kell biztosítani.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A fokozottan védett madárfajok, valamint a védett ragadozó madár fajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

- a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*), barna kánya (*Milvus migrans*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- b) Barna kánya (*Milvus migrans*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- c) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- d) Réti sas (*Haliaeetus albicilla*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha*	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérítés	15	40
Növedékfokozó gyérítés	30	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelések erélyének tervezésénél figyelemmel kell lenni a második koronaszint meglétére. Egyszintes erdőknél kisebb, míg többszintű erdőknél a felső szintben nagyobb erélyű beavatkozást indokolt tervezni.

7.2.2. A kétszintes állományok gyérítésénél az alsó szintre csak kivételes indokkal tervezhető fakitermelés.

7.2.3. Ha az erdő faállományának tőszáma 20%-nál nagyobb mértékkel meghaladja a véghasználatra elért kívánt értéket, akkor húsz évnél kisebb vágásérettségi mutató esetén is indokolt a növedékfokozó gyérítés tervezése.

7.2.4. Kiemelt feladat az intenzíven terjedő fajok terjedésének megállítása, valamint a folyamat visszafordítása. Az ehhez szükséges nevelővágásokat minden esetben meg kell tervezni.

7.2.5. A vágásérettségi kort még nem elérő erdő részterületén előforduló vágásérett akác és/vagy bálványfa csoportot kitermelését 0,5 ha-t meghaladó egybefüggő terület esetén véghasználat, egyéb esetben nevelővágás keretében kell megtervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet-védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök	90-120	100-150	100-150	100-150
Kocsánytalan tölgyesek	100-130	110-150	110-150	110-150
Elegyes kocsánytalan tölgyesek	110-140	120-150	120-150	120-150
Kocsányos tölgyesek	100-120	110-150	110-150	110-150
Elegyes kocsányos tölgyesek	100-140	110-150	110-150	110-150
Cseresek	70-100	90-110	90-110	90-110
Akácosok	30-45	35-50	30-45	30-45
Gyertyánosok	70-90	80-100	80-100	70-90
Mézgás égeresek	50-70	60-80	60-80	60-70
Erdeifenyvesek	70-100	90-110	90-110	80-100

7.3.1. A vágásérettségi szakaszok alsó határai elsősorban a Belső-Somogyi-homokvidéken előforduló, illetve a száradó, legyengült faállományú erdőkre tekintettel került megállapításra, egyéb esetben a vágásérettségi szakasz a megadott intervallum közepétől értendő.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Véghasználat módja	hektár
tarvágással érintett	1700
fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	1700

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az kedvezőtlen termőhelyi adottságok (például homok talajok), a felújítás várható erdővédelmi problémái (például pajorfertőzöttség), vagy az idős faállomány jelentős egészségügyi állapotromlása miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról nem újítható fel (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras hazai fűzes, illetve őshonos keménylombos faállománytípusú erdőkre),

- b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználathoz kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel az elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdőkre), valamint
- c) átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Gyenge, homoki termőhelyeken, erózió-veszélynek kitett meredek oldalakban az akácok sarjztatása Natura 2000 területeken is indokolt lehet.

7.5.3. Tölgyesek fokozatos felújítóvágásának teljes folyamatát célszerű egy erdőtervi időszakra megtervezni. Ennek érdekében, ha az idős faállomány a tervezési ciklus során nem éri el a vágásérettségi korát, akkor abban fokozatos felújítóvágás bontóvágást sem javasolt tervezni, ellenkező esetben viszont javasolt a fokozatos felújítóvágás végvágására is lehetőséget biztosítani.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Tölgyes és bükkös főfafajú erdőkben véghasználat április 1. és október 15. közötti időszakban nem végezhető.

8.2. A tervezett hagyásfa csoportok kialakítását már a nevelővágások során meg kell kezdeni, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyosságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfafajok (például hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye) megőrzésére.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A megfelelő színvonalú erdőgazdálkodás érdekében az erdészeti feltáróhálózat fejlesztése, illetve korszerűsítése javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A terepi faanyagmozgatás és készletezés során törekedni kell a védett természeti értékek megőrzésére, valamint a források, az erdei vízfolyások és a vízbázisok védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

13. melléklet a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelethez**1. A körzet neve**

Zamárdi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzetben az erdőtervezés célja a több rendeltetést is betöltő erdőállományok elsődleges és további rendeltetési által megkívánt feltételek biztosítása, így a Natura 2000 területeken a jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartását és megőrzését elősegítő gazdálkodás feltételeinek biztosítása, a Balaton közeli települések környezetében a közjóléti funkció érvényesülésének elősegítése a fatermelési rendeltetéssel összhangban.

A helyi védelem alatt álló természetvédelmi rendeltetésű erdők esetén a természetközeli erdőgazdálkodást biztosító tervelőírásokkal arra kell törekedni, hogy a természeti értékek fenntartásával és bővítésével együtt járjon a gazdaságos erdőgazdálkodás is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészetek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A véghasználatra tervezhető, gazdasági rendeltetésű erdőben a körzeti erdőtervezés során hozzávetőlegesen 5 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni. Védett természeti területeken a tarvágásra tervezhető erdőrészetek esetén hozzávetőlegesen 3 hektár, egyéb esetben hozzávetőlegesen 5 hektár területű erdőrészetek kialakítása a cél.

3.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint 5-15 hektár területű erdőrészetek kialakítására kell törekedni.

3.3. Az előhasználati korú erdőrészeteknél – ha ezt a természetes terepvonalak lehetővé teszik – törekedni kell az 5-10 hektáros részletnagyság elérésére.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, a lápokon és a lápok védőzónájában található, legalább 30%-os átlagos záródású, felnyíló erdőként kezelhető erdők esetében, valamint az egyéb védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, elegyes, keménylombos, és hosszú távon állékony erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. Száraló vagy átalakító üzemmódot különösen az emberi beavatkozásra fokozottan érzékeny, védett természeti területen, vagy Natura 2000 területeken fekvő erdők esetében indokolt megállapítani.

4.4. A száraló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása azt indokolja, vagy szükségessé teszi, a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve tarvágás is tervezhető.

5.1.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkből, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, természetes mag eredetű erdőfelújítás és erdőszerkezet-átalakítás tervezése indokolt.

5.1.3. A vágásos üzemmódú erdőkből már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani a leendő hagyásfa csoportokat, amelyekben csak minimális fakitermelés tervezhető.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

- a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon gyertyános tölgyesek (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0);
- b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők (91F0), az illír bükkösök (*Aremonio-Fagion*) (91K0) és az illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

- a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgál,
- b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy
- c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni.

5.2.4. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő, vagy erdészeti tájidegen fafajok és cserjék közül különösen a lucfenyő, a bálványfa, az ezüstjuhar, a zöld juhar, a kései meggy, a fekete dió és a nemes nyár fafajok, valamint az őshonos fafajokból álló erdők esetében az akác visszaszorítását kell lehetővé tenni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

- a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;
- b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógátást vagy szálalógátást kell alkalmazni;
- c) az akácok erdőszerkezet-átalakítása során az egy ütemben történő teljes fafajcserét kerülni kell, helyette első menetben elegyes célállománytípusú erdőfelújítást kell előírni;
- d) meredek területek talajvédelme érdekében minden fahasználati módban a több ütemű tervezés javasolt;
- e) a vízmosásos, nehezen járható és művelhető terepen álló akác főfafajú erdők felújítása sarjaztatással is tervezhető.

5.3.2. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyességet és az erdőszerkezet megőrzését kell elsődlegesen figyelembe venni.

5.3.3. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben az elegyes állományok létrehozása, a véghasználatok térben és időben több ütemben történő végrehajtása, a funkcióhoz illő fafajválasztás (elegyes erdők létrehozása, esetleg nem intenzíven terjedő, tájidegen elegyfa fajok alkalmazásával), a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempontok.

5.3.4. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben az állományszerkezet megőrzése, a közlekedés biztonságának, és a védelmi szerepnek a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

5.3.5. A honvédelmi rendeltetésű erdőkben a természetes felújításra alkalmas erdők véghasználatát elsősorban elnyújtott fokozatos felújítógátással vagy szálalógátással történhet. Tarvágás csak indokolt esetben tervezhető.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Kerülni kell a közjóléti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát.

6.1.2. Kímélni kell az erdőgazdálkodó hozzájárulásával kijelölt turistaútvonalak jelzéseit hordozó fákat.

6.1.3. A kijelölt vagy rendszeresen használt turistaútvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (például kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő tájékoztatásról.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A nagyobb, egybefüggő véghasználati területek létrejöttének megakadályozása érdekében hagyásfák helyett hagyásfa csoportok visszahagyására kell törekedni.

6.2.2. Az erdőnevelések során az erdőtársulások kísérő őshonos elegyfajok közül különösen a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell fokozottan figyelemmel lenni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Hagyasfák, illetve hagyásfa-csoportok, a fakitermelések során odvas fák, lábbon száradó és földön fekvő holtfa visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) védelme érdekében szükséges.

6.3.2. Kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdő véghasználatára során az őshonos fajok minden állékony egyedét kímélni kell.

6.3.3. A fakitermelések alkalmával a döntés során felrepedt fák csonkjait – amennyiben az nem eredményez balesetveszélyt – holtfaként vissza kell hagyni a területen.

6.3.4. A jelölő erdei élőhelytípusokba sorolható erdőkben a nevelővágásokat javasolt egyenlőtlen erélyekkel végrehajtani.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatokat az erdőfelújítások sikerességéhez is kötötten, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (*Ciconia nigra*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

b) Barna kánya (*Milvus migrans*):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A fészkek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető. A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 300 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

- c) Békászó sas (*Aquila pomarina*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- d) Darázsölyv (*Pernis apivorus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- e) Kék vércse (*Falco vespertinus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 31.
- f) Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. - augusztus 31.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 200 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- g) Réti sas (*Haliaeetus leucocephalus*):
Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.
A szaporodási és utódnevelési időszakban a lakott fészektől számított 400 méteren belül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

6.5.2. Egyéb fokozottan védett madárfaj lakott fészéknek 100 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység csak indokolt esetben, a természetvédelmi szempontokkal összhangban végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1 A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

Előhasználati mód	m ³ /ha	
	min.	max.
Törzskiválasztó gyérités	15	50
Növedékfokozó gyérités	25	70

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A minőségi fatermelésre alkalmas fiatalosokban kétszeri tisztítás, illetve törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.2.2. Növedékfokozó gyérítés a hosszú vágásfordulójú fajokból (például tölgy, cser, bükk, gyertyán) álló erdő esetén a véghasználat előtt 15-20, a rövid vágásfordulójú fajokból álló erdő esetén pedig 10 éven belül nem tervezhető.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítési korú faállományok esetében csak egy gyérítés tervezhető.

7.2.4. Növedékfokozó gyérítés és egészségügyi fakitermelés egy erdőrészletben egy erdőtervezési cikluson belül nem tervezhető.

7.2.5. Lomb elegyes akácokban és lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágásokat a meglévő őshonos lombos elegy fajokat kíméletét biztosító erélyekkel kell tervezni.

7.2.6. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő elegyfajok (különösen bálványfa) visszaszorítására fokozott figyelemmel kell lenni. A már magtermőre fordult bálványfák és bálványfa foltok visszaszorítását idősebb erdők esetében többszöri visszatérést biztosító egyéb termelésként indokolt megtervezni.

7.2.7. Az erdőnevelési tevékenységek minden esetben tervezhetők részterületre is.

7.2.8. Az állami erdőkben készletgondozó használat nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

Faállománytípus neve	V á g á s é r e t t s é g i s z a k a s z o k (é v)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Bükkösök, kocsánytalan tölgyes- bükkösök, gyertyános-kocsánytalan tölgyes-bükkösök, gyertyános- bükkösök, egyéb lomb elegyes- bükkösök	90-110	100-150	110-150	110-150
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90-110	100-150	110-150	100-150
Cseres- gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, egyéb lomb elegyes- gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	85-105	90-140	110-150	105-150
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90-110	100-150	110-150	100-150
Cseres- gyertyános-kocsányos tölgyesek, egyéb lomb elegyes- gyertyános-kocsányos tölgyesek	85-100	90-140	110-150	100-150

Faállománytípus neve	Vágásérettégi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Kocsánytalan tölgyesek, cseres-kocsánytalan tölgyesek, molyhos tölgyes-kocsánytalan tölgyesek	80-100	90-140	100-150	90-150
Hársas-kocsánytalan tölgyesek, erdeifenyő elegyes- cseres-kocsánytalan tölgyesek, erdeifenyő elegyes-kocsánytalan tölgyesek, egyéb lomb elegyes-kocsánytalan tölgyesek	70-90	90-130	90-130	90-130
Kocsányos tölgyesek, cseres-kocsányos tölgyesek, kőrises-kocsányos tölgyesek	80-100	90-120	100-130	100-120
Mézgás égeres-kocsányos tölgyesek, egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyesek, fenyő elegyes-kocsányos tölgyesek	70-90	90-120	90-120	90-110
Cseresek, kocsánytalan tölgyes-cseresek, kocsányos tölgyes-cseresek, molyhos tölgyes-cseresek	70-90	100-150	100-150	90-130
Egyéb lomb elegyes-cseresek, erdeifenyő elegyes-cseresek, feketefenyő elegyes-cseresek	70-85	85-110	90-120	80-110
Virágos kőrises-molyhos tölgyesek, cseres-molyhos tölgyesek, egyéb lomb elegyes-molyhos tölgyesek	80-100	100-150	100-150	100-150
Akácok, nemes nyáras-akácok, egyéb lomb elegyes-akácok, fenyő elegyes-akácok	30-40	40-50	40-50	40-50
Gyertyánosok, egyéb lomb elegyes-gyertyánosok	70-90	90-150	90-150	90-120
Juharosok, egyéb lomb elegyes-juharosok, kőrisesek, tölgyes-kőrisesek, egyéb lomb elegyes-kőrisesek	70-95	100-150	100-150	85-120
Vöröstölgyesek	70-80	80-100	70-80	80-90
Fekete diósok	70-80	80-100	70-80	80-90
Egyéb kemény lombosok	60-80	80-100	80-100	70-100
Egyéb lágy lombosok	30-50	50-70	50-70	50-70
Nemes nyárasok, hazai nyáras-nemes nyárasok, akác-nemes nyárasok, egyéb lomb elegyes-nemes nyárasok, nemes nyáras-hazai nyárasok	20-40	30-50	20-40	30-50

Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
	Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
			Természet- védelmi	Egyéb védelmi
elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan				
Hazai nyárasok, akác-os-hazai nyárasok, egyéb lomb elegyes-hazai nyárasok	30-55	30-55	30-55	40-60
Füzesek, egyéb lomb elegyes-füzesek	30-45	40-60	40-60	40-55
Mézgás égeresek, egyéb lomb elegyes-mézgás égeresek	50-65	60-70	60-80	55-65
Hársasok, egyéb lomb elegyes-hársasok	60-85	80-120	80-120	70-100
Erdeifenyvesek, egyéb lomb elegyes-erdeifenyvesek, fenyő elegyes-erdeifenyvesek	50-70	70-90	50-70	60-80
Tölgyes-erdeifenyvesek, cseres-erdeifenyvesek	60-80	70-90	60-80	70-90
Akác-os-erdeifenyvesek	50-60	55-75	50-60	55-75
Feketefenyvesek, cseres-feketefenyvesek, tölgyes-feketefenyvesek, egyéb lomb elegyes-feketefenyvesek, fenyő elegyes-feketefenyvesek	50-70	80-100	50-70	60-80
Lucfenyvesek	35-45	40-60	35-45	35-50

7.3.1. A megállapított vágásérettségi szakaszok a sarj- és a mageredetű faállományokra egyaránt vonatkoznak annyi megkötéssel, hogy a vágásérettségi kor sarjeredetű állományokban a vágásérettségi szakasz alsó határához, a mageredetű állományokban pedig annak felső határértékéhez közelítsen.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámjai

Véghasználat módja	hektár
Tarvágással érintett	3000
fokozatos felújítógátás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
Összesen	3000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A Natura 2000 területek, valamint a Balaton kiemelt üdülőkörzethez tartozó települések közigazgatási területén kijelölt ökológiai magterületre eső, illetve ökológiai folyosóhoz tartozó erdőrészek erdőfelújítási előírása keretében a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló célállománytípust egyik lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

- a) erdőszerkezet-átalakítással fafajcserére tervezett, nem megfelelő termőhelyen álló cseres, hársas, kocsányos tölgyes állományokban,
- b) a természetes mag eredetű erdőfelújításra termőhelyi okokból kifolyólag alkalmatlan mézgás égeres, hazai nyáras és füzes faállománytípusú erdőben,
- c) az átmeneti erdő, kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.3. Az erdei- és feketefenyves faállományok erdőszerkezet-átalakítása több vágásérettségi ciklusra elnyújtottan is tervezhető, azokban az erdőrészekben, amelyekben megjelent a gyertyán, a cser, a hárs, vagy az erdészeti tájban őshonos egyéb kemény lombos fafaj.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú, nem a termőhelyén álló, elegyetlen, átmeneti erdő, kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, melyben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként az őshonos fafajok minden egyedét – függetlenül azok méretétől és elhelyezkedésétől – meg kell hagyni.

8.2. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a véghasználattal érintett erdőrésszellettel határos, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.4. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrésszellet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrésszelletként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtümb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.5. A 3,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni hektáronként.

8.6. A fekvő, de különösen az álló holtfa visszahagyása a turisták által látogatottabb területektől távolabb történjen, ahol ez balesetveszélyt nem okoz.

8.7. Az erdőnevelési munkák során a berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadkörte, szilek, esetenként a hazai nyarak faegyedeit kímélni kell.

8.8. Intenzíven terjedő fafajok visszaszorítása és káresetek elhárítása érdekében tervezett egyéb termelést többszöri visszatéréssel is el lehet végezni.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Terepi faanyagmozgatás lehetőleg száraz, fagyott, illetve hóval borított talajon történjen.

9.2. Vizes élőhelyeken keresztül közelítés és szállítás nem végezhető.

9.3. Erdei rakodó az erdőtervben is rögzítetten védett növények élőhelyeül szolgáló tisztásokon, gyepeken, továbbá vizes élőhelyeken és ezek közvetlen környezetében nem létesíthető.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben március 1-től augusztus 31-ig tart.

10.2. A felsorolt védett növények jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyein a vegetációs időszak eleje vége az alábbiak szerint eltér:

Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	január 15-től kezdődik
Csillagvirág (<i>Scilla bifolia</i>)	január 15-től kezdődik
Tavaszi tözike (<i>Leucojum vernum</i>)	február 1-től kezdődik
Májvirág (<i>Anemone hepatica</i>)	február 1-től kezdődik
Tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>)	február 1-től kezdődik
Farkasboroszlán (<i>Daphne mezereum</i>)	február 1-től kezdődik
Erdei ciklámen (<i>Cyclamen purpurascens</i>)	október 15-ig tart

11. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

11.1. A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő erdőkben a körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény, valamint annak végrehajtási rendeletében rögzített, a Magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatainak ellátására.